

DE KORTE SKRIFTER

Fabrikanten
Hjemve
Daniels Livssyner
Det Evige Liv
Ej for Melodi men for Tanke
Den Hvide Krist
For de Søgende Tanker
Et Råb i Menneskelivets Åndelige Ørken

VED
LAURS NIELSEN

1 udg.
FORLAGET MYLUND
2014

DE KORTE SKRIFTER

VED

LAURS NIELSEN

1. UDGAVE

RED. H.K. Bock

FORLAGET MYLUND

2014

ISBN: 978-87-995002-4-6

Forord til Udgivelsen

Som sidste bind i denne udgivelse af Laurs Nielsens åndelige værker følger hermed den første samlede udgivelse i bogform af de korte skrifter.

Fabrikanten er det tidligste og derfor det første her i bindet, derefter følger de øvrige skrifter i kronologisk orden.

Fabrikanten er også det eneste, som vi ikke kender årstallet på. Fra Mylundbrevene ved vi, at synet "Fabrikanten" fandt sted i den 18-årige periode beskrevet i *Den Ukendte*, (se "Den søgende Åndsperiode"), og er således tidligere end *Den Ukendte*. Men da *Den Ukendte* blev trykt første gang allerede i 1926, er det denne, der kendes og omtales – også i de senere værker - som "den første" bog.

Foruden de her udgivne skrifter, offentliggjorde Laurs Nielsen også et mindre antal artikler af samfundsmæssig interesse. Det er Letland- og Ravnkildeartiklerne, Tingbækartiklerne samt "Tanker om J.A.K.". Disse vil alle senere blive udgivet som bilag til diverse brevsamlinger i de bind, hvor de omtales.

Yderligere uddybelse af og forklaring til de emner der rejses her i bogen findes i de samtidige breve, dvs. Mylundbrevene (*Fabrikanten* og *Hjemve*) samt brevvekslingen med Skyum Nielsen (især *Daniels Livssyner*), Tage og Ib Andersen og Preben Plum (alle).

Maj 2014,
Hanne Kirstine Bock.

Indhold

I Del:

Forord til Udgivelsen.....	iii
Indhold.....	v
Fabrikanten	1
Forklaring til synet: <i>Fabrikanten</i>	33
Hjemve.....	35
Udlæggelse af Daniels Livssyner	49
Forord	51
Udlæggelsen af 1934	54
Slutning.....	78
Indledning til Udlæggelsen af 1936	80

Fabrikanten

*En skildring af følelsens (fludiets) strøm,
tankers overføring og samvittigheden.*

Han var stærkt åndsudviklet; men på grund af de i hans stand og stilling herskende anskuelse, hans selskabelige omgivelser med den deraf følgende levevis, osv., hvilket han i lang tid havde følt sig stærkt tiltrukket af, trodsede han sin nu og da virkende samvittighed og fulgte disse sine omgivelser; men eftersom han blev mæt af dette liv, fik han ved sin samvittighed, som det - på grund af, at han havde haft en naturlig moder - aldrig lykkedes ham helt at få udelukket, øjet åbnet for alt det hule, tomme og meningsløse, der fandtes i disse omgivelser; til sidst følte han sig åndeligt hungrende i deres selskab. Den før så muntre mand var nu adspredt, åndsfraværende i sine svar. Folk sagde, der var noget galt med ham, og sigtede til hans og hustruens ødselhed; andre ville vide, at det gik tilbage med virksomheden. På dette grundlag var alle enige om at give arbejderne skylden; hans omgivelseres åndstilstand tillod dem ikke at forstå andre årsager.

Samvittigheden lod ham i denne tid ikke i ro. Han så hulheden, elendigheden, døden i alt, i selskab, i hjemmet, på kontoret, på fabrikken, alle vegne, og når han undertiden ligesom uforvarende, ud fra sit inderste dyb, kom til at forme et spørgsmål, som f.eks.: "Det er dog en underlig tilstand, jeg er kommen i, hvor kan det dog være?" fik han et svar, som f.eks. "Det er dig selv!" Over dette svar - han følte godt nok, hvor det kom fra - kunne han de første gange blive helt fornærmet, og i vrede søgte at kaste denne tanke ud, men den kom igen, gang på gang, og stedse med større overbevisende kraft. Efterhånden følte han mere og mere ærligt sandheden deri, og nu formede spørgsmålet sig i hans indre: "Hvad skal jeg da gøre?"

Svaret kom: "Søg Guds fred."

Men dette var for ham værre end det første, han følte dette som en nedværdigelse for sig selv, en altopgivende tanke. Efterhånden som han stred imod denne tanke, kom han stadigt til at forme sine tanker i spørgsmål på en sådan måde, at dette svar stadig kom igen og hver gang på en stedse mere

forklarende måde end før, så han efterhånden begyndte at finde, at dette i grunden var det eneste, der var i stand til at give ham den ro, han aldrig havde haft, og fuldt ud den lykke, han åndeligt savnede. I disse tanker kom han til at se hele sit tidligere liv, og følte, at dette måtte ofres for freden; men herfor veg han forskrækket tilbage, thi han følte, at for Guds fred måtte alt ofres, alle venner, alle forbindelser, alle forhenværende nydelser, hustru, børn, fabrik, alt; og hvad fik han så i stedet? men herpå fik han intet svar, thi det var ham umuligt i hans nuværende åndstilstand at skue ind i Guds fred og se, hvad den førte med sig.

Han følte helt vel, at han ville komme til at ofre hele sit gamle liv i denne kamp, og derefter begynde et helt nyt liv forfra; og han følte forud, at kastede han sig ud i kampen om denne fred, ville betingelserne blive ham dikteret under kampen.

Alle disse forud for kampen nødvendige forklarende momenter, følte han godt, kom fra et andet sted end ham selv; derfor kunne han undertiden rase imod dem; men samtidig hermed følte han en stadig stigende længsel efter denne fred. Det var ligesom en person i ham, åndspersonen, bad for sit liv, og denne persons livsbetingelse var denne fred; men for at denne person kunne få livet, måtte en anden overvindes. Hans gamle jeg måtte betingelsesløst underkaste sig denne person, der bad for sit liv; dog denne gamle, i ham, stolte hovmodige person (legemet, dvs. det dyriske fludie) ville råde selv, ville ikke underkaste sig uden kamp.

Disse to faktorer, menneskeånden og legemet, følte han det var en umulighed at forlige. Det var som om to naturlove (levende, tænkende, følende liv) hver med sin karakter, var i strid med hinanden om magten. Hans åndsperson følte klart, at hvis den ikke kunne opkaste sig til hersker over sin "medarbejder", det dyriske fludie, ville den ikke kunne bevare livet. Denne magt havde åndspersonen ikke i sig selv. Den måtte hentes fra en anden kilde, dens eget ophav; men for at få den manglende magt fra denne kilde, skulle han afstå fra sit

gamle liv. Han stod som en køber i en købmandsbod og skulle betale en kontant pris for sit manglende produkt, magten. Han følte også, at denne købmand ikke solgte den til hvem som helst; men kun til den, der følte en stærk trang til denne vare parret med en længsel efter det gode, sit ophav. Så stærk måtte trangen være, at han følte det som en livsbetingelse for sig; og så skulle der endda en kamp til, han følte også, at var hans trang ærlig, ville hans samvittighed lede og hjælpe ham til målet.

Da han gennem sin samvittigheds inspiration følte sig moden til kampen, følte han sig også opfordret dertil; men han følte tillige ad samme vej, sikkerhed for kampens udfald. Han følte, at han allerede var langt inde i denne kamp, hvor det dyriske fludie ville blive overvundet og rensset for sine fremtrædende tilbøjeligheder, der hos ham særlig havde været hovmod og hensynsløshed; der manglede kun en slutkamp, et afgørende moment. Under alle disse overvejelser, tanker og følelsesstrømme, steg længslen efter denne fred. Til slut steg denne åndelige længsel, så han følte sig helt ulykkelig alle vegne. Han følte nu klart, at der ingen anden udvej var for hans livs lykke og begyndte at lede efter et sted, hvor intet menneskeligt øje kunne nå ham; hvor han kunne være fuldstændig ene med sin Gud i kampen.

For denne menneskesjæl var kampen grænseløst hård. Han måtte svinge fra den ene yderlighed til den anden fra et liv tankeløst levet i sus og dus, undertiden trodsende sin samvittighed, og derfra over i Guds fred. Han havde ikke denne bløde overgang, som et liv i samvittighedsfølende arbejde og levevis kan medføre. Hans stilling havde bragt ham åndsudvikling og viljekraft, men da han i denne sin udvikling havde søgt at udelukke sin samvittighed, blev springet så stort, kampen så sønderknusende hård. At han desuagtet vandt freden, skyldtes hans moder; hun havde skænket ham et solidt fundament for hans åndsbygning ved sin naturlige moderkærlighed.

Under kampen blev han i tankerne klart stillet overfor hver enkelt af sine fejl, sit hovmod, sin hensynsløshed, sine tidligere venner, hustru, børn, fabrik, sin tidligere stilling til hver enkelt. Han følte, som om hans Gud kæmpede med ham om hvert enkelt spørgsmål, et ad gangen, og alle hans fejlgreb i disse forhold. I hver sag så han sin egen lidenhed, svaghed og fejl. Han følte også, at når han i denne kamp nåede til at indrømme sine fejl, indgik på for freden at kaste disse bort, var det, som om en uren strøm forlod hans legeme, og en anden og renere indtog dens plads. De første indrømmelser var de sværeste; men efterhånden som han kom ind i kampen, gik det lettere. Da kampen var endt, følte han sig som en enlig sjæl, der nu ikke ejede andet end sin Gud. Hele hans tidligere forfejlede liv var opgivet, nu skulle han tilbage til sit gamle virke igen, men på en anden måde.

Efter denne kamp om freden følte han, sit gamle jeg var dødt, et nyt liv født. Han ejede tryghed for sit åndsliv; men styrke til at begynde og gennemføre sit nye menneskeliv følte han klart, han ikke selv ejede; men han følte tillige, at kraften ville blive givet, når han selv ville og følte trang dertil.

Kampen var ført til ende, og alt var forladt, venner, hustru, børn, fabrik, alt var ofret; i sin nye tilstand, hvor alt var forladt, og hvor han skal til at begynde livet, spørger han: "Hvad skal jeg gøre?" han får straks svar: "Gå tilbage til fabrikken." Han går, kommer ind på sit kontor - men hvilken forandring.

Han, der var så stolt - hovmodig, gav ingen et venligt svar, med mindre alle moderne høflighedsformularer blev fremsat i den mest krybende form, og så følte hans undergivne endda hulheden i hans svar. Hans hovmod stak dem som en giftig brod. I deres indre følte de en ringeagt for ham, der nærmede sig hadet. I det skjulte knyttede de hænderne, deres ansigt og legeme antog unaturlige former, mens deres undertrykte harme fik luft; og nu ser de denne mand stå for dem; hans holdning – ansigtsudtryk - alt er forandret. Før lyste hovmodet

og brutaliteten ham ud af øjnene - ja hver en fure i hans ansigt talte sit eget sprog i samme retning; og nu de ser ham, føler de alle en helt ny atmosfære om ham. Hans øjne taler kærlighedens sprog, de i hans ansigt forhen af hovmod fremkaldte furer er forsvundne, hans ansigt taler fredens sprog i al sin velgørende stilhed. Af forundring standser personalet deres arbejde. Forbavselsen præger deres ansigter. Situationen står fabrikanten klar. Han går ind på sit kontor og lukker døren efter sig.

Alene med sig selv passerer nu de gamle forhold revy for hans tanker. Han mindes sin bogholders luvslidte klædning, hans benklæder nåede ham kun til anklerne, og på hans bag viste sig et lille hul; i den sidste tid havde han været lidt nedtrykt, han så hans familie, hustru og fem børn, alle tarveligt klædt, men nette. Hans løn var 120 kr. om måneden. Nu følte fabrikanten en rystelse i sig. Dernæst ser han den kontordame, der stenograferer og besørger korrespondancen - hendes løn 25 kr. om måneden. Han havde før hørt, at hun forsørgede sin gamle moder og havde hemmelige forbindelser. En forfærdelse greb ham, han sank ubevidst ned i den bag ham stående stol, og nu gik det raskt med billederne. Formand, arbejdere, kreditorer, debitorer - alle passerer revy for hans tanker. Da standser han ved en gammel arbejder, der for fire dage siden fik sin afsked, en yngre og billigere var antaget i stedet. Han havde fra vinduet observeret den gamles bortgang fra fabrikken; han gik alene; lidt borte havde han vendt sig om - stået og set på fabrikken. Han havde da bøjet hovedet, tørret øjnene med sit trøjeærme. Hans ellers så ranke legeme var brudt. Han listede sig langsomt bort. Da trillede der en tåre ned af fabrikantens kinder, han så sin egen usselhed fra fortiden, han følte alles skyld på sig, deres fejl, deres bekymringer, taler hen for sig med tårefyldte øjne: "Ja, vel ejer jeg denne fabrik ifølge menneskelig lov, men jeg føler ikke ejendomsretten mere. Jeg er ikke værdig til at lede den. Jeg føler, jeg ikke en gang har ret til at være her, hvad skal jeg dog gøre?" Men denne tanke var et bestemt spørgsmål, der

igennem hans forbindelse (samvittigheden) straks blev besvaret med et: "Kald den gamle tilbage!" Han følte, som om den person han havde kæmpet med om freden stod ved siden af ham og gav ham svaret. Hans nærværelse følte så overvældende. Han famler sig frem til formandens telefon og beder ham komme. Formanden mærker godt, at ordren var fabrikantens, men tonefaldet var ham fremmed. På sin vej tænker formanden: "Hvad er der dog sket?" Han får straks svar. "Ikke noget galt." Han træder spændt, men roligt ind, får sin ordre og går. På vej ud gennem kontoret ser alle på ham og han på dem. En spørger: "Men - hvad er der dog sket?" Formanden svarer bestemt: "Det ved jeg ikke, men det er i hvert fald ikke noget galt!"

Alle føler sandheden deri. De forsøger at arbejde, men ingen kan; nogle spørger, andre svarer; ingen forstår, men alle føler, der vil ske noget.

En stemme i fabrikanten siger nu: "Bogholderen!"

Han åbner døren og nævner bogholderen ved navn. Denne bliver helt forskrækket. Han føler, der må ske noget, tænker på de småbeløb, han i sin nød havde lånt af kassen, der nu var blevet til 300 kr. Han bar det hos sig selv, ikke en gang sin hustru havde han betroet sig til. Han elskede sin hustru og deres børn. Han kunne ikke tåle at se dem savne. Han vidste, der ville blive sorg. Han kunne ikke bedrøve dem, og nu - der stod han. Hans tanker og følelser forplantede sig til fabrikanten. Det stod straks denne klart, at der var noget galt. Det var som om en del småbeløb rullede frem for hans hjerne, og bogholderens ængstelse forplanter sig til ham.

Fabrikanten siger nu: "Frygt ikke! Din skyld er min, sig mig, hvad er der i vejen?"

Bogholderen begynder stammende, men før hans ord er kommen frem, er hans tanke aflæst. Fabrikanten rækker ham fem hundrede kroner, sigende med en underlighed i stemmen: "Er dette nok?"

Men bogholderen skyder pengene fra sig og fremstammer:

”Je-je-jeg har taget af kassen, jeg har taget af kassen, tre hundrede kroner af kassen.”

Fabrikanten svarer bedrøvet:

”Din skyld er min. Tag de fem hundrede kroner, betal så din skyld, resten er dine; og så for fremtiden får du to hundrede kroner om måneden. Jeg erkender, det er lidt nok til din familie; men du ved, fabrikken er gået tilbage de sidste år, jeg har ikke nu råd til mere. Gå så med fred.”

Bogholderen fjernede sig; hans gang var vaklende, han tænkte på sin hustru, gik frem og tilbage i kontoret. Hans hustru, der allerede havde mærket hans uro, får nu hans tankestrøm over sig; hun tænker på ham igen, hendes uro stiger; nu siger bogholderen:

”Kunne jeg blot gå hjem, bare lige hjem.”

Da rejser hans hustru sig fra sit sybord og siger til børnene: ”Jeg bliver så underlig urolig, er der mon sket far noget - mon han dog ikke kommer hjem?”

Deres tankestrøm modtager han, og nu siger han:

”Jeg må hjem.”

Han griber mekanisk efter sin hat, men glemmer frakke og stok. Nu ved hustru og børn, at han kommer; men hvad er det! Han har ingen frakke eller stok. Ængstelig siger hustruen: ”Men hvad er der dog sket?” En følelse lader hende forstå, at det ikke er noget galt. Hun går roligt ned, tager imod ham, deres smil mødes, de går forstående op med hinanden i hånden. Den påfølgende samtale var egentlig kun en bekræftelse af den allerede udvekslede tanke- og følelsesstrøm.

Fabrikanten sidder endnu og overvejer sin stilling til de øvrige på kontoret; ved hvert navn tænker han på deres person, og den sum hver enkelt må have; imens stiger uroen på kontoret, de føler alle, der må ske noget. Damen, der stenograferer, gennemløber i tankerne sin kamp for brødet til sin gamle moder. Hun vil træde sit eget jeg under fødderne, den såkaldte samvittighed, men den råber stadig lige højt. På dette grundlag vil den ikke lade sig afvise. Hun føler sig ulykkelig, ser dog ikke anden udvej, taler med sig selv:

”Uh, hvor jeg hader ham, hvor er han ækel, hvor er han væmmelig!”

Nu går døren op, fabrikanten kommer ind, går imod sædvane beskedent hen til hver enkelt, nævner deres navn og den sum, han havde tiltænkt dem i tillæg.

Damen fik forhøjelse til ethundrede kroner. Folk sagde, der måtte være sket en forandring med hende, for nu spadserede hun med sin moder under armen hver aften.

Fabrikanten går nu ned på fabrikken. Formanden går ham i møde og meddeler ham, at fagforeningen var i færd med at fremsætte en ny fordring. Fabrikanten svarer:

”Vi forhandler ikke mere om højere løn.”

Formanden: ”Jeg svarede dem også, at dette blev der sikkert ikke noget af, - de truede da med strejke.”

Fabrikanten: ”Vi strejker heller ikke mere.”

Formanden (forbavset): ”Hvad da!”

Fabrikanten: ”Vi betaler indtil videre den løn, arbejderne kræver gennem deres organisationer.”

Formanden: ”Umuligt, hvor ender vi da.”

Fabrikanten (roligt og overbevisende): ”Der, hvor vi alle kan leve.”

Men dette forstod formanden ikke, han var ikke åndsudviklet nok til at kunne indordne sig under de nye forhold. Arbejderne gennem deres repræsentant var klogere, de fattede straks tilliden, de forstod at værdsætte denne forandring. De talte åbent til fabrikanten og han til dem. Formanden søgte da og fik sig en anden plads.

Fabrikanten tog da arbejdernes tillidsmand til formand. Valget var rigtigt. Nu blev der harmoni i alt, fortrolighed, tryghed, ingen strenge ord hørtes mere; enhver arbejder følte nu fabrikkens trivsel som grundlaget for sit eget materielle velvære. Den gensidige velvilje, hjælpsomhed overalt, der var de gamle forhold diametralt modsatte, følte nu af alle i stille taknemmelighed. For at sikre fabrikkens arbejdsro opgav fabrikanten sin organisation; han traf den aftale med sine

arbejdere, at den i faget andre steder gældende lønsats til enhver tid også var anerkendt på hans fabrik.

Fabrikanten følte ikke længere fabrikken alene værende til for hans skyld; men hver gang han behandlede disse forhold i sine tanker, følte han ansvar over for alle, der var knyttede til firmaet både som arbejdere og som kunder. Denne tilstand var den rette jordbund for samvittigheden i arbejdet; efterhånden blev den da også taget i brug og var, efter kort tids forløb, endog med i de mindste enkeltheder; og den medførte den i teori meget omtalte, men i praksis så ukendte arbejdsglæde. Fabrikkens produkter kom straks til at bære præget heraf, blev derfor hurtigt stærkt efterspurgt. Fremmede arbejdere, der ikke i åndelig henseende passede ind i disse forhold, i denne åndsnuance, forsvandt stille og hurtigt. Der blev sagt, at arbejderne forstod selv at holde orden.

Tilliden mellem de gamle arbejdere og deres arbejdsgiver var, efter de gamle forholds ophør og efter at samvittigheden her havde fundet sin rette jordbund, bleven fuldstændig gensidig; fabrikanten følte sig lykkelig herover, men æren gav han en anden.

Folk sagde, der var kommen en ny ånd på fabrikken.

Nu følte fabrikanten, hvorfor han i kampen om freden havde måttet opgive sin ejendomsret til fabrikken.

Men nu hustru og børn.

Ja, i menneskelig opfattelse var deres samliv helt godt. De talte venligt til hinanden, som man kan lære gennem den såkaldte menneskelige dannelse, men ifølge naturens love (samvittigheden) var deres samliv kun en karikatur; hjerterne havde aldrig været forenede.

Hustruen var ikke opdraget til, følte det under sin værdighed, at tage del i hjemmets indre anliggender; skønt de kun havde to børn, havde hun amme, stuepige og kokkepige. Hun kunne undertiden for sin adspredelse give sig til at brodere, men der lå f.eks. en lysedug i hendes sybord, det var

tre år siden, den blev påbegyndt, og i den tid havde hun ikke fuldført et eneste af sine håndarbejder. Hun stod først op hen ad formiddagen; at komme hjem ved midnat fra de daglige selskaber var tidligt; efter at være stået op spillede hun i reglen en times tid, gik derpå hen og lod sig frisere, kunne også nu og da få lyst til at vise sin husmoderhøjhed overfor pigerne. Stuepigen havde det værst. Fandt fru en støvet sted, følte hun et retfærdigt grundlag for at udøse sin harme; kokkepigen havde det betydeligt bedre, hun havde nemlig engang ved fruens bebrejdelser i sin troskyldighed anmodet fru om at vise sig, hvorledes hun skulle bære sig ad; ammen havde det bedst, foruden at hun friede fru for sine moderpligter, måtte hun ofte hjælpe hende af tøjet, når hun om natten kom hjem og angav at have hovedpine eller svimmelhed. Hendes modernatur følte tilfredsstillt ved at spørge til børnene morgen og aften og om formiddagen at have dem med ved kaffebordet, så lærte børnene jo da samtidig lidt bordskik. De var virkelig godt "dresserede". De sad så nydeligt og artige hver på sin stol, mens de hørte på moderens formaninger. Skønt den ældste kun var fire år, følte han dog hulheden i hendes tale, men det var en adspredelse for dem. Modernen følte sig i sådanne øjeblikke virkelig stærkt optaget.

Fabrikanten følte på dette tidspunkt i deres samliv allerede hulheden deri samt i alt, hvad han så og hørte. Han var hvad man kalder mæt af livet; men trods sin stilling og trods det, at han havde levet med i alt, havde han som før antydning noget i sig, en grundvold hvorpå der kunne bygges videre.

Han havde haft en naturlig moder, hos hvem naturens (skaberlivets) moderlov havde haft frit løb. Hans moder gav sine børn die, hun kunne slet ikke tænke sig andet; græd de, var hun ulykkelig; sang de, sang hun med; lå de nøgne i hendes skød, kunne hun blive så betaget af moderlykke over det lille væsen, at hun gyngede det på sine arme med ømme ord og en rørende kærlighed. Dette havde bevirket, at han havde fået kærlighedens spire nedlagt i sig som den hovedhjørnesten, hvorpå naturens love kunne bygge videre, når tidens fylde

kom, og den var nu kommen for ham; derfor havde han haft kraft til at sejre.

Da fabrikanten havde endt sin tur på fabrikken, gik han ind på sit kontor igen. Han følte det skete som en skanse, der var faldet for hans nye liv - men nu hans hustru, hans børn? Han følte en angst for, hvad der ville ske, og angsten blandede sig med sorgen over deres tidligere tankeløse samliv; der afspejlede sig for hans indre et billede om, hvor lykkelige de kunne have været, om dette forhold med ham selv muligt var indtrådt noget før; men han følte også, at skulle han beholde freden, måtte der ske en ændring; han så også, at den tilbageværende "skanse" var stærkere end den første. Han satte sig igen i sin stol, lagde sit hoved i sine arme på sit med grønt klæde betrukne bord. Han følte sig så ene, ja, som om freden havde forladt ham. Disse forhold passerede nu også revy for hans tanker - hans hustru, hendes smukke ansigt, harmoniske bygning, hendes dejlige sang, de såkaldte venner, selskabelige forbindelser, vin, cigarer, smilende ansigter, der ligesom kaldte på ham: "Kom, kom, kom!" Men med ét ser han igen hulheden, tomheden i alle disse forgyldte forhold. Det var som så han kun døden i alle disse selskabelige menneskelegemer - legemer, enten magre og gustne eller unaturligt opsvulmede, med glansløse øjne, ugidelige eller hoverende ansigtsudtryk, legemer i løgn og uden åndeligt liv. Rædslen greb ham på ny; men kraften til at træde frem for disse skabninger og bekende, hvad der var sket med ham, havde han ikke, og dog følte han, at enten måtte han gøre dette, eller også ville freden forlade ham. Han følte sin egen afmagt og lidenhed overfor det kommende øjeblik, da sank han på ny sammen i fortvivelse sigende:

"Oh Gud, oh Gud, hvad skal jeg dog gøre, jeg kan ikke, hjælp mig!"

Men da kom kraften igen. Han følte den gennemstrømme sit legeme. Han følte som en person stå ved sin side, sigende:

"Gå, jeg er med dig!"

Han kendte nu kraften og stemmen deri, han følte sig vel ængstelig, men dog tryk, og gik hjem.

Da han når op ad trappen til sit hjem, står hans hustru imod sædvane i døren og siger:

"Oh Gud, hvor var jeg dog urolig, der er da vel ikke sket noget - etatsråden har lige været her, jeg lovede vi skulle komme i aften, jeg lovede at synge, men Gud, hvor er jeg dog urolig, hvad er der dog sket, sig mig, hvad er der sket!"

Stående i stuen med lidt afstand imellem dem, seende på hinanden fortsætter hustruen:

"Der er da vel ikke - der er da vel ikke, men Gud, jeg ser det på dig, hvad er der dog sket?"

Fabrikanten: "Jeg har fået fred med min Gud. Du ved, jeg i den senere tid har følt mig lidt adspredt, nu er jeg lykkelig. Jeg ville så inderligt ønske for dig, at du måtte få denne vidunderlige fred, hvor kunne vi dog være lykkelige!"

Hustruen: "Jeg fred - jeg fred, hvad er det for noget?"
En forklarende tanke slår ned i hende og lader hende i et nu forstå sit eget spørgsmål, men hun fortsætter:

"Nej, Vorherre bevar mig - jeg fred! Jeg har såmænd fred nok, må jeg bare være fri. Hvad vil etatsråden dog sige, han har lige været her, oberstløjtnanten kommer også, og alle de øvrige. Gud nej, hvad vil de dog sige, og tænk, etatsråden sagde virkelig før han gik, at han havde på følelsen, du kom ikke, men det kan du da ikke være bekendt, det ville være en udsøgt hån mod et sådant selskab, sådanne forbindelser, men du går da vel med, sig mig, gør du ikke?"

Fabrikanten: "Jeg kan ikke, jeg har ikke hjemme blandt disse mennesker. Kære, du må undskylde mig, jeg kan ikke!"

Hustru: "Nå, så du kan ikke. Nej, jeg føler det - men Gud, hvor har du forandret dig - det var dog en underlig tone, du taler i - at det skulle ske - jeg begynder at forstå dig - du hader mig - nej, det havde jeg dog aldrig troet - jeg går, jeg går, jeg gør!"

Fabrikanten: "Min ven, når du ikke kan andet, så gå med fred!"

Hustruen: "Fred - fred, hvad skal det sige, hvad vil du så?"

Fabrikanten: "Jeg føler en usigelig længsel efter at tale med børnene. Jeg føler, som jeg kun flygtigt har set dem og aldrig talt med dem, jeg må blive hos dem."

Hustruen: "Og jeg går, (opbragt) jeg går, forstår du, (støder sin parasol mod gulvet) jeg forstår nok, hvad meningen er med mig, men jeg går, jeg gør, forstår du, farvel!"

Da følte fabrikanten, som noget fremmed havde forladt stuen, og han følte tillige, at dette fremmede ikke mere ville vende tilbage. Der var imellem dem en uoverstigelig afgrund, over afgrunden kunne ikke bygges bro, thi "grundpillerne" savnedes, og nu var stedet mørt, hvorpå pillerne skulle hvile; men hun var undskyldt. Hun havde haft en moder, der havde været moder for hende på samme måde, som hun nu selv var moder for sine børn.

"Ulykkelige menneske."

Denne aften sang hun så henrivende smukt, alle beundrede hende. Hun sang, som om der var noget, der skulle synges ud, og det blev sunget ud. De forgudede hende, og hun fandt styrke på sin vis.

Faderen gik ind til børnene, han længtes. De lå og legede i deres værelse, på et tegn af faderen forlod pigen værelset. Han stod lidt og så på dem, og de på ham; gensynet forekom for et øjeblik begge parter lige forunderligt; men barnet var mere modtageligt; med et forstående smil på sine læber, gik den ældste hen og tog faderen om benet, og med sine frimodige øjne seende op til ham, sigende:

"Far!" "Far!"

Da forstod de for første gang hinanden. Faderen tog dem begge op til sig, satte sig i en sofa med dem, de ville tættere ind til ham. Da de fik ham om halsen, lagde de deres små hoveder ind mod hans. Da trillede der en tåre fra faderens øjne, den næste var på vej. Den mindste af børnene, en datter, trykker sin lille flade hånd ind i hans øje, og tørrer ham ned over hans kind, mens deres øjne mødes i deres talende sprog. Da græd faderen. Den ældste klyngede sig fastere til ham sagde igen: "Far!" "Far!" Da knyttedes der et åndeligt bånd

imellem dem; en forening fandt sted, hvor der ikke var plads for en fremmed; da blev faderen for børnene det, moderen var bestemt til at være, og han fandt styrke på sin vis.

Nu forstod fabrikanten, hvorfor han i kampen om freden havde måttet give afkald på hustru og børn. Han måtte give afkald på den forbindelse, der fandtes i det gamle liv for at vinde dem i det nye, og hvad ikke kunne vindes måtte forlades, og det var nu sket.

Fra den dag fulgte børnene deres fader overalt; på kontoret lærte de snart at være stille, og de lyttede spændt, når damen der stenograferede modtog sit diktat.

Den gamle kunstige standsforskel mellem arbejdsgiver og arbejdere og funktionærer var forsvundet. Hver på sin plads i arbejdet, men når deres arbejde førte dem sammen i tale, var de alle åbne og ligetil overfor hverandre. Når nye arbejder sættes i gang, samlede fabrikanten de arbejdere, der var udset dertil; sammen med arbejdets leder drøftede de da i fællesskab arbejdets karakter, nemheden ved dets igangsætning osv.

Det forbavtede fabrikanten, den opfindsomhed, der fremstod, og den gensidige hjælpsomhed; når en arbejder havde en tanke om reformer, fremsatte han den åbent. Fabrikanten og arbejdets leder drøftede den da med ham; og havde den betydning for bedriften, faldt der altid et samvittighedsfuldt overvejet honorar af til denne, der svarede til ideens værdi; var tanken ikke brugbar, fik arbejderen dens mangler at vide. Dette gav virksomheden et uhyre stød fremad. Fabrikens varer blev snart de billigste, de bedste og de smukkeste på pladsen. Bestillingerne strømmede ind, så fabrikken lå i uafbrudte udvidelser. Fabrikanten følte, at jo større fabrikken blev, des lettere blev ledelsen for ham. På grund af den ånd der herskede overalt i virksomheden, følte han, som om alle hjalp ham. Om lønsspørgsmål var der aldrig tale. Så snart fabrikanten fik at vide ændringer heri andre steder, blev de straks indført her.

Fabrikanten rådede selv sine arbejdere til at blive i deres organisationer for deres omdømmes skyld udadtil. Han følte, arbejderne havde let ved at tilegne sig den ånd, der nu herskede på hans fabrik. Det var ligesom noget, der kom af sig selv og afløste den gamle strid. Både de arbejdere, der var i virksomheden, og de, der i samme fag var udenfor og blev antaget, søgte med iver at tilegne sig ånden. Det var ligesom noget, de trængte til og længtes efter, og nu – nu kom det.

Fabrikanten frygtede ikke mere sine arbejderes sammenhold, men følte sig som beskyttet af dem. Derimod følte han det modsatte i den arbejdsgiverstand, der tilhørte hans fag. Den ånd, der herskede der, svarede til den, der før havde besjælet ham selv. Han følte, at hvis han havde trådt frem for dem og ærligt sagt dem, hvad der var sket med ham og følgerne deraf med hensyn til hans virksomhed, og den begrundede tillid, han nu nærrede til sine arbejdere, ville han kun blive genstand for deres mistro og uforståenhed. Derfor så han sig nødsaget til at træde ud af deres organisation for at sikre arbejdsroen på sin egen fabrik.

Arbejderne forstod dog aldrig helt dybden i deres arbejdsgiver. Forandringen var de klar over og ånden heri. De følte, at ingen blev skuffet i sin tillid til ham, derfor omfattede de ham med en så stor hengivenhed; men han blev altid ved at stå for dem som en kun lidet talende, men en stærk gennemskuende personlighed. De følte, at ord af ham var et ord, der blev stående, og hvorpå enhver trygt kunne bygge.

Fabrikanten, der så denne grøde og vækst i sine omgivelser, følte stadigt, at dette ikke var hans eget værk. Han følte sig kun som bestyrer og at der ville komme en dag, hvor han måtte overdrage virksomheden til sine rette ejere. Ejendomsretten følte han således aldrig, derimod at den tilhørte dem, der var knyttet til virksomheden, og det samfund hvori og hvorved den bestod. Han søgte derfor at lede virksomheden hen imod dette mål. Der blev indkøbt arealer omkring fabrikken, opført arbejdersvillaer med rummelige haver til hver. Han bad arbejderne vælge tre mænd, der senere blev udvidet til fem.

De mødte hver morgen på hans kontor, tog plads ved hans bord sammen med fader og søn. Korrespondancen gik fra hånd til hånd, når så denne var drøftet, og svar dikteret, overvejedes forholdene i sin helhed. Således begyndtes med en time daglig, med udvidelserne blev det efterhånden til tre timer, hvorefter enhver gik til sit arbejde.

I den første tid gav dette råd sine meninger til kende enkeltvis, mens fabrikanten selv tog sine beslutninger efter først at have begrundet dem for rådet. Han havde altid både en moralsk og en forretningsmæssig side, hvorimellem han traf sine beslutninger. Han søgte altid at drage disse linjer skarpt frem for rådet, som om han havde en længe overvejet hensigt dermed. Den moralske side havde altid overvægten hos ham. Han havde den erfaring, at selv om denne bestemmelses måde i første øjeblik kunne medføre et tilsyneladende tab, ville det dog altid vende sig til gevinst, og disse synsmåder gik i arv og blev fastholdt af alle der kom efter. Det varede ikke længe før fabrikanten så sig i stand til at lade alle bestemmelser foregå ved afstemning. Den korresponderende dame overværede altid rådet som sekretær, indførte i en protokol den enkeltes mening og afstemningens resultat. En Kopi af denne protokol blev indlagt på fabrikkens bibliotek, hvor den var tilgængelig for arbejderne i deres fritid. Dette medførte, at arbejderne valg af repræsentanter til rådet altid var overmåde heldigt truffet. De talte nu med deres rådsmedlemmer om deres meninger, og den enkelte arbejders impuls gik nu ad den vej som faktor ind i virksomheden. I den anledning måtte rådsmedlemmerne skiftes til at være i bibliotekets læsesal i læsetiden. Diskussionsmøder og afstemning om protokollens indhold blev ifølge fabrikantens anmodning aldrig holdt. En enkelt ivrig person, som i den første tid kunne give tilløb dertil, blev mødt med en forstående overbærenhed. Ej heller måtte der forud for valg til rådet agiteres ved møder; derimod kunne der i forsamlingsalen opslås navne på dem der forud for et valg til rådet ønskedes indvalgt deri. Disse regler blev senere enstemmigt fastholdt af arbejderne med stor påpasselighed.

Det var ikke sjældent, at en arbejder kunne se sit navn og sin anskuelse behandlet, godkendt og indført i protokollen. En arbejder blev ofte ad den vej på en behagelig måde genstand for sine kammeraters opmærksomhed. Dette medførte, at man i forvejen kunne ane, hvem der blev valgt ind i rådet; dette bragte en fasthed og resolutthed ind i alle forhold, der var aldeles ukendt i andre lignende virksomheder. Det var, som om hver mand havde et teoretisk mål, der gav ham et praktisk greb på sit arbejde overalt i virksomheden.

Således gik en del år. Søn og datter var blevet store. Sønnen arbejdede med i fabrikken og var stadig med i rådet; Datteren havde overtaget sin plads i korrespondancen, der var bleven nok for to at gøre. Rådet havde fået procura sammen med fabrikanten. Protokollen var for længst den bindende faktor for hele virksomheden.

Det er aften i fabrikantens stue; sønnen læser, datteren sidder ved sit sybord og broderer ivrigt på noget, der kunne ligne et bordtæppe.

Faderen havde lagt mærke til, at hun stadig havde sådanne forskellige ting under arbejde, og eftersom de blev færdige, forsvandt de, som om de blev gemt hen. Han anede, hun tænkte på noget som et hjem for sig selv. Et smil spillede i hans ansigt, han tænkte på, hvem der muligt kunne falde i hendes smag; hun havde sin faders træk, sin moders anlæg for sang og musik, men arbejdet satte hun øverst. Han følte sin ånd præge sine børn og følte sig tryk for deres fremtid.

Han kom pludselig til at tænke på grosserer Z. Han var fabrikkens største aftager; der blev sagt, at han var blevet velstående ved forhandling af deres produkter. Hans søn var i den senere tid kommen på kontoret i stedet for faderen, og han syntes at gøre sig anstrengelser for at blive på kontoret længere end egentlig nødvendigt for sine ærinder. Han var munter i sit væsen, omtalte gerne og med stolthed i stemmen sin families fine forbindelser. Dette var ikke undgået faderens

opmærksomhed. En tanke slår ned i ham, han retter sine øjne på datteren, mens han tænker tanken ud. Hans tanker rammer datteren, hun vender sig brat om, deres øjne mødes, hun siger:

”Du tænkte på noget, far, er det noget, jeg kan hjælpe dig med?”

Han ryster smilende på hovedet. Datteren vender sig om og fortsætter sit broderi, men afbryder nu og da, mens hun et øjeblik ser stift hen for sig, alt imens faderen tænker videre.

Den ene tænker, den anden modtager disse tanker og overvejer i sit indre, uden at nogen af parterne var sig de egentlige årsager bevidst; men pludselig er det som datteren føler sine tankers ophav, vender sig mod faderen sigende:

”Far, jeg synes at have en følelse af, hvad du tænker på. Du tænker på grossererens søn, der i dag var på kontoret.”

Faderen: ”Ja, Søster, det gjorde jeg, hvad synes du om ham?”

Datteren tænker lidt, rejser sig så hurtigt op, idet hun som tankeløst lader sytøjet falde ned på stolen, retter sig, går et par skridt hen imod faderen - han vidste godt, at hun var en solid karakter, men denne hendes holdning var så karakterfast, at faderen blev helt forbavset, og hendes ord faldt derefter.

”Nej far! Jeg føler godt hensigten med denne selskabsglade herres besøg på vort kontor i den senere tid. Han tror, jeg er stenrig. Sikken et liv, der kunne blive for ham i sus og dus blandt strålende uniformer, knirkende silke og skinnende juveler. – Ja – og jeg, der ikke har min rod i disse menneskers atmosfære, sig mig far, hvordan tror du, det ville gå mig? Ét føler jeg, det er ikke hans hjertes indre, der fører ham i min nærhed, ellers ville hans tale ikke være sådan, og jeg ville føle ham på en anden måde, men sig mig, far, hvad mener du?”

Faderen: ”Ja, kære Søster! Jeg ville helst, om mine børn kunne være deres egen lykkes smed, og jeg tror, når I, i denne sag, som i al jeres livs færd, søger at følge jeres samvittigheds indskydelser og de følelser, der i den forbindelse fremstår i jeres indre, da vil I altid træffe det bedste valg, ikke alene for jer selv, men også for jeres omgivelser.

Datteren: "Tak far! Så er vi enige, sådan har du jo altid talt."

Faderen: "Tak selv Søster! Men jeg har noget andet at tale med jer begge om. I ved jo, hvorledes fabrikken har udviklet sig, hvilken lykkelig stilling ledelsen har fået og formet sig gennem vore fabriksråd; og I ved jo, af hvad grund jeg ikke føler ejendomsretten til denne fabrik. I ved jo, at vi for tiden har en ret betydelig kontant formue. Jeg har nu tænkt mig at overgive fabrikken til dens rette ejere; men forud føler jeg det rigtigst at spørge jer, om I ønsker jer en kontant formue som arv, og i så fald hvor meget. Det ville være mig kært at høre jeres mening herom. Jeg agter at afgive alt undtagen vort indbo og retten til at bo i vort hjem, så længe jeg lever. Jeres moder har jeg spurgt, men hun har endnu sin privatformue ret urørt og ønsker ikke mere for sig, derimod bad hun mig gøre jer dette tilbud. Jeg tager ingen afgørende bestemmelse, før jeg har hørt jeres svar."

Datteren: "Ja, far! Dette kommer jo ikke nogen af os uventet, men jeg kan straks for mit vedkommende svare dig med dine egne ord, at dine børn skulle være deres egen lykkes smed. Vor lykke har jo ikke hidtil været penge, men den har formet sig ud af vort indre, og således ønsker jeg det fortsat skal være. Jeg har jo tilmed min stilling på fabrikken og bliver som de øvrige medejer af den, så har jeg i den retning ikke flere ønsker, men hvad siger du, Bror?"

Broderen, der i alt nærmest havde anlagt sig faderens væsen, talte som denne i rolige korte sætninger.

"Ja, Søster! Jeg er af samme mening. Vi har jo haft en far, der har anlagt vejen for os. Jeg mener, vor lykke består i at følge den."

Søsteren, der havde noget af moderens temperament i sig, springer hen, tager ham om halsen, trykker et kys på hans kind, idet hun ser ham ind i øjnene sigende:

"Jeg vidste jo godt, Bror, du var sådan," slipper ham og fortsætter: "Men vi to, vi bliver sammen, vi følges ad, vi gør, forstår du!"

Broderen (roligt): "Ja, Søster, det har vi jo altid gjort."

Faderen: "Tak børn! Alt er færdigt, i morgen skrider jeg til handling!"

Da rådet næste dag var samlet, trådte fabrikanten ind. Sønnen rejser sig op og siger:

"Far har vist en meddelelse at give rådet. Jeg formoder, den er af et sådant indhold, at rådet gerne hører den stående."

Alle rejser sig.

Fabrikanten: "Ærede råd! Og medborgere!

Dette værk I her er sat til at administrere har, som følge af den ånd, der besjæler os alle, udviklet sig på en sådan måde, at tiden er inde til at lade den overgå til dens rette ejere.

Ifølge min samvittighed føler jeg, at den tilhører dem, som er knyttet til den som arbejdere, alle uden undtagelse, samt det samfund, hvori og hvorved virksomheden består, i min overdragelse har jeg derfor tænkt mig følgende:

Lønsatsen i virksomheden fastsættes efter livsfornødenhedernes prisniveau.

Rådet udarbejder en skala efter vore lønninger, som de nu er, efterser nøje, om der, specielt ved forholdene for lærlinge, invalider og gamle pensionister og lignende, skulle være ændringer, der kunne tilrådes opefter. I så fald må I på jeres sædvanlige samvittighedsfulde måde, regulere disse. Denne lønskala skal da forelægges samtlige arbejdere til godkendelse.

Skalaen afgives derefter til statistisk departement og danner der, sammen med departementets prisskalaer over livsfornødenheder, grundlaget for eventuelle fremtidige lønforhøjelser eller nedsættelser i forhold til prisniveauet. Tillige vil jeg anbefale, som sagerne står nu, at lade dette grundlag for lønbevægelser her i jeres virksomhed godkende af Arbejdernes Fællesorganisation. Når dette dokument er færdigt og godkendt af de forskellige faktorer, forelægges det mig til eftersyn. Finder jeg da, at det passer efter tidsforholdene, vil jeg også anse det for betryggende i fremtiden.

Forslag til ændringer heri så vel som til overdragelsesformularen i sin helhed, modtager jeg selvfølgelig gerne.

Når dette dokument er færdigt, vil den egentlige overdragelse finde sted.

De fordele arbejderne kan opnå ved deres boliger, haver, brugsforening, fælles vaskeri, bibliotek med forsamlingsal, badeanstalt, teknisk skole, børneskole, børnehaver, vuggestuer, sygehuse, alderdomshjem osv., og hvad der senere i den retning kan fremstå, vil blive som en selvejende institution, hvor brugsretten er arbejdernes, og disse holdes udenfor lønberegninger.

Arbejdernes initiativ på dette område skal komme dem selv helt til gode.

Disse forhold overdrages gældfrit med en reservekapital på 100.000 kr. til vedligeholdelse og videre udvikling.

Rådet, der nu vil udøve ejendomsretten, får indseende med, at denne selvejende institution vedligeholdes og udvikles i forhold til virksomhedens hele stilling ved egne midler, således, at når der tages af reservefonden, pålægges der en lejeafgift, der igen dækker reservefonden.

Fabrikken skal selv, som tidligere, forsørge sine gamle og invalider, så længe tiderne tillader det. Der vil blive adgang til at anvende op til 2½ % af fabrikkens nettoindtægt til støtte for børnehaver, børneskole, teknisk skole, levende billeder og bibliotek med forsamlingshus og lignende.

Enhver beboer får altså selv brugsretten over det hus med have, han bebor, han må selv vedligeholde samme efter sin egen smag, administreres der således, at renterne af reservefonden samt de 2½ % af fabrikkens netto ikke er i stand til at dække beløbet, må brugerne selv udrede resten, og rådet får indseende med at dette sker.

Dernæst vil der af vor formue blive afgivet en reservefond for fabrikkens eventuelle fornyelser eller udvidelser, der svarer til 75 % af bygningers og maskiners for tiden værende værdi. Denne reserve og fornyelsesfond skal, når den benyttes som fornødent, da successive bringes på fode igen; men må ingensinde overstige nævnte procentforhold.

Endvidere vil der blive en driftskapital, der bortset fra udestående fordringer udgør kontant 50 % af lager og råmaterialelets værdi, eller svarer til et halvt års lønninger. Denne driftskapital skal ved status være til stede eller bringes på fode igen.

Efter dette vil der kunne blive en kontant sum, ca. to tredjedele af det beløb, der danner reserve og fornyelsesfond, der, når status er opgjort efter overtagelsen, vil være at bruge til at nedsætte varenes pris med nogle procenter, således at dette beløb forsvinder i årets løb, og på den måde kommer køberne til gode, og så fremdeles ved hvert års status, idet rådet stadig fortsætter med samme procent-beregningsmåde i produktionen for virksomhedens nettogevinst.

Dette beløb, der således fremstår i netto efter at alle reservefonde er i orden, altid, bortset fra udestående fordringer, skal på en måde tilfalde det samfund, hvori vor virksomhed består og tilflyde det igennem købet af vore produkter.

Når således alle papirer angående overdragelsen er færdige, og status har fundet sted, skal alle statutter og status overgives pressen til offentliggørelse ligeledes hvert års status.

Tilbage er nu kun min lejlighed, den forbeholder jeg mig så længe jeg lever. Jeg ejer derefter intet uden mit indbo og henstiller derfor til rådet, at der, for min virksomhed i fabrikken bevilges mig en pension, der svarer til den pension, fabrikken øvrige arbejdere opbærer. Mine børn har givet afkald på arv, så at de kun ejer den løn, de tjener.

Straks efter overtagelsen vil rådet have at vælge en forretningsfører, for hans myndighed og virkeområde danner som hidtil rådsprotokollen grundlaget.

Rådet, der udøver alle en ejers rettigheder og pligter, vælges som hidtil på en bestemt dag i året med en halv dels afgang hver gang; og det vælges af alle arbejdere, der på valgdagen er ansat i virksomheden.

I forhold til fabrikken udvikling har jeg tænkt mig at foreslå et råd på 7 mand, hvoraf de 6 vælges af arbejderne og af fagets mænd. Rådsmedlemmerne skal have arbejde på fabrikken, og

jeg har tænkt mig at foreslå dem et gratiale på halvdelen af en arbejders løn årligt, hvorimod de da selv bærer tabet ved den tid, de anvender i rådet.

Det syvende medlem vælges af offentligheden, således at de, der aftager vore varer på første hånd får ret til en gang årligt at forny eller genvælge dette medlem.

Jeg anbefaler rådet at modtage min hidtidige juridiske konsulent, der er inde i mine planer, til udarbejdelsen af de endelige statutter for virksomheden. Så snart enighed herom er opnået, vil overdragelsen finde sted.

Æren eller takken herfor tilkommer ikke mig, men den ånd, der gennem min samvittighed har besjælet mig, og som efterhånden har besjælet alle jer, mine trofaste arbejdere; hermed trækker jeg mig tilbage fra virksomheden; bliv i ånden og Gud velsigne jer!

Min datter, der nu har stenograferet disse mine udtalelser, vil nu indføre dem i rådsprotokollen, der da vil få min underskrift og derved danne grundlaget for videre forhandling desangående. Efter dette betragter jeg det som den praktiske side af overdragelsen har fundet sted, og at kun de juridiske formler er tilbage.

Min sjæl har krævet denne retfærdighedshandling som grundlaget for sin fred; dermed Tak!!”

Den hjertelighed, fabrikanten og hans børn blev genstand for af samtlige arbejdere, ser jeg mig ikke i stand til i ord at beskrive - uden at nogen egentlig følte sig rigere derved -; thi som rådsmedlemmet, der oplæste protokollen for sine kammerater ganske rigtigt bemærkede:

”Vi må jo se således på det, at det, der her er givet os, er egentlig kun retten til at leve ved vort eget arbejde, og jeg er mig ikke bevidst, at en organiseret arbejder nogensinde har forlangt andet.”

Men alle var lykkelige. –

- Overdragelsen havde nu fundet sted; sønnen blev valgt i faderens plads; prisnedsættelsen var ret betydelig og virkede stærkt; lageret blev revet bort.

Grosserer Z var bleven valgt af kunderne som medlem af rådet; han virkede stærkt for, at fabrikkens netto ikke måtte anvendes til nedsættelse af priserne, som bestemt i papirerne, da dette handelsmæssigt set ville blive til stor skade for virksomheden, idet fagets grosserer- og fabrikantforening følte deres økonomiske interesser stærkt truet heraf. Blev dette ikke ændret, kunne det medføre at nævnte organisationer ville gennemtvinge en standsning af råvarer til fabrikken, ligesom ingen turde aftage virksomhedens færdige produkter.

Men rådet ville ikke høre tale herom. Derpå tilbød grosserereren sig som eneaftager. Udelukkende, som han sagde, af interesse for denne enestående smukke virksomhed. Men rådet gennemskuede ham og ville heller ikke høre tale herom.

Da grosserereren så sig gennemskuet, meddelte han med sorg i hjertet, som han udtrykte sig, at da rådet ikke ville følge hans i handelsanliggender så kyndige vejledning, måtte han nu meddele dem, at blokaden af virksomheden var vedtaget, og at han som følge heraf nedlagde sit mandat.

I løbet af to dage indgik nu næsten ingen ordrer. Skrivelser begyndte at indgå fra leverandører af råvarer, hvori disse som følge af uforudsete tvingende grunde ikke foreløbig så sig i stand til at levere bestilte varer osv.

På forslag af sønnen vedtog rådet at anmode fabrikanten om en konference, for som han sagde:

”Jeg har en anelse om, at far forud har haft en følelse af, at denne katastrofe kunne komme.”

Fabrikanten sidder nu i rådet ved sit gamle grønne bord med sine albuer på bordpladen, støttende sit hvide hoved i begge sine hænder, seende stift frem for sig, mens han søger at fange dybden og ånden i de oplæste breve og rådsprotokollen, da dette var endt, siger fabrikanten:

”Jeg havde en følelse af, at sådan noget ville komme, men jeg syntes ikke, jeg selv kunne tage forretningen bort fra sine gamle kunder. Sig mig: Er lageret tømt?”

På svaret, ”Ja” siger han: ”Søg nu at få de udestående fordringer hjem snarest. I vil da med det nuværende råvarelager så til dels kunne holde arbejdet i fuld gang i ca. ¼ år uden salg. I den tid kan I da, som I har talt om, forhandle med brugsforeningerne. De vil sandsynligvis snart kunne aftage vore varer, og vi vil have let ved at indrette os efter dem; de vil tillige kunne skaffe os råvarer gennem deres internationale forbindelser, og vor institution som den ligger nu, har jeg forud tænkt, skulle kunne passe ind i deres ramme.

Frygt ikke! Den ånd, der har bygget dette værk og besjæler os alle, vil, om I bliver i ånden, også beskytte os. Jeg føler, det vil ske således.

Jeg ser, I har talt om eksport, muligt et parti kan eksporteres eller mere, hvis lageret den første tid skulle blive for stort, men at bygge et lands industri på eksport giver få rige og mange fattige og vil ikke holde i længden.

Det sundeste og derfor også det lykkeligste samfund er det, hvor jord og industri er afpasset efter hinandens behov.

Et land med for stor en industri anlagt på eksport og jorden glemt er at ligne ved et menneske med alt for stort et hoved; en dag vil dette unaturlige hoved gå i opløsning, og da har vi katastrofen.

Gud satte ikke skel mellem landene. Jorden er os givet til fælles eje; dyrk den, og indret dens industri derefter. Det er jorden, der bærer industrien og ikke omvendt.

For stor en industri og handel i et samfund er som en mand, der tankeløst bygger sit hus uden at undersøge den grund, hvorpå det hviler. En dag falder dette hus ned og slår mange af dem, der bor i det, ihjel.

Den dag, mennesket er i stand til at opføre sit samfundshus, ikke med penge som grundvold eller som drivkraft, thi de er rullende, men på samvittighedens faste klippe, da vil de også være i stand til at indføre samvittigheden

i deres fælles husholdning; der vil da blive harmoni i dets forskellige organer!”

Fabrikanten sidder nu en stund, som hans hoved skulle falde ned gennem hans hænder, rejser sig derpå langsomt op, går hen i karnappen, hvor han kan overse den larmende storby.

Rådet ser alle på ham, følger spændt alle hans bevægelser.

Det var, som hans legeme rystedes; de ser ham derpå spændstigt rette sig, som en usynlig kraft gennemfor hans legeme.

I denne vidunderlige ligesom indespændte kraft, der syntes at tilhøre en anden, udtalte han da med en høj, kraftig og klar røst:

”Der ser vi dig,
Du samfundets hoved, hjerte og puls,
Du larmende og til døden stridende samfund,
Her ser vi dig, som du er.
På den ene side, rigdom indtil vanvid
Og dog hungrig,
På den anden side, sult indtil døden
Trods jordens rigdom.
Alle er sammensluttet i kamp mod hverandre.

Når jeres samfundsbåd
Støttet af tankeløse mennesker,
I strålende uniformer,
Blinkende bajonetter, med kugler og krudt,
Talrige fængsler med kupler og tårne,
Sindssyge stakler fra ungdommens vår,
Sænker sin stavn i fattigdommens dyb,
For i næste nu, fluks at hæve sig
På rigdommens møre højder,
Ser jeg den duver sig,
Lig et skib uden styrmand og ror,
På oceanets de vældige bølger
I raseriets hele orkan.

Snart vil det tørne mod klippen derude,
Samvittighedens klippe i det oprørte hav.
Stille den ligger så ensomt derude
Smilende roligt i bølgenes sprøjt.
De der ej ænses den – redningsstolen!
Røsten fra klippen, sirenernes sang,
Vil tørne med skibet mod klippevæggen
Og finde døden i bølgenes favn.

Men de, der bor på klippen derude,
I magsvejr haler de vraget i land
- bygger et nyt skib;
Men aldrig vil de lede sejladsen
Uden klippen som lodsmærke.
Deres skib vil få styrmand ved roret.
Selv i en brænding vil de dog finde havn.

Jeres materialistiske organisationer, ringe og truster med juridiske formler og kneb til støtte for jeres umættelige rovbegær, er som en kvælerslange, der snor sig om jeres samfundslegeme for at holde det fast, mens I suger den sidste blodsdråbe af hverandre.

Der bæres dagligt ved til et stort bål i mennesket, i hjemmet, i religionerne, i samfundene, der mangler kun fyrstøjet - samvittigheden.

Du som har talens gave
Ring for den åndeligt sovende folkesjæl
Under løggenes døgnmelodi:
Ring med samvittighedens klokkespil,
Ring ved de sovendes seng,
Ring mørket fra de sovendes sjæle,
Ring så lyset går ind,
Ring med samvittigheds stemme
Ring den i sjælene ned,
Ring sandhedens salt dem i øjnene ind

Ring så de vågner derved
Ring så de vågnende vil revision
Af dem, som vågende var
Ring så din egen sjæl havner
I lyshavets herlige hal.

Al menneskelig lærdom, der ikke er parret med samvittighed, er som luft imod kød, den bringer opløsning.

Der er gået menneskelig klogskab og beregning i jeres religion; men jeg siger jer, Guds skaberlov er den samme som før, den har beholdt sin friskhed.

Jeres samvittighed er som kornet, der knuses, males og sønderdeles til mel mellem stridens hårde stene. – I sin skal havde den skaberkraftens livsmuligheder i sig; men nu - nu blæses den bort af vindene.

Jeres åndsperson er som en fugl der i sin flugt med orkanen rammes af landsbymøllens hurtigt for vinden vigende vinger, den falder til jorden. Mølleren træder på den. Den opløses.

Jeres Gud er penge, men denne jeres Gud er som løggen, den vil føre jer i afgrunden.

I tror, at sjælens drivkraft i mennesket er jagten efter penge; men jeg siger jer! Sjælen higer efter freden. Dens drivkraft er samvittigheden og samtidig dens vej mod målet; men jeres egenkærlighed og hovmod slår jer med blindhed. I vil ikke fatte det.

Jeres indsvøbte talemåder er som skjulte våger på isen over en flod, der rinder af falskhed, løgn og svig.

Jeres tunge er som slangens, den udspyer gift imod samvittighedens opdragende og regulerende følelsesstrøm og forpester jeres åndsperson indtil døden.

Jeres øjne er som ondskabens lyn imod retfærd's følelser.

Jeres samfund er blevet et samfund i åger.

Når uvejret, I fremkalder ved jeres lidenskabelige, ryggesløse havesyge, vælter sig ind over jer, skjuler I jer som en hylende hob, der ikke vil kunne unddrage sig sin løn for sine onde gerninger; thi som I sår, skal I og høste.

I vil høre de uskyldigt lidendes smertensskrig over jeres hoveder.

I er trådt over grænsen.

I har samvittighedens skaberlov imod jer.

De fattige og uskyldige har måttet nære jeres griskhed og mildne deres smerter i strømme af tårer, blod og død.

Jeres tid er inde.

Jeres undergang vil forme sig som en hylende og blodig koncert!"

Hermed vender han sig mod rådet, der bøjer deres hoveder af ærefrygt, mens han udtaler:

"Men til jer vil jeg sige! De der lever i samvittigheden og bygger deres hus på denne klippe, deres hus vil ikke rystes af vindene, deres værk vil udvikle sig i livets skaberkraft. – De skal vinde freden!"

Dermed forlader kraften ham; sønnen og datteren iler hen og støtter ham i deres arme.

Hvad er det!
Der dannes et tæppe
Fra væg til væg
Fra loft til gulv,
Så sort, så sort.
Ah! – Et syn!
Der ser jeg i det tågede forhæng,
Der skjuler livets verden for os,
En flænge bliver revet
Oppefra og nedefter;
To synlige hænder folder tæppet ud. -
Der ser jeg ham,
Ånden der talte
Ved min samvittigheds tonende klang.
Stille står han der
Grublende, rolig,
Selvbevidst, åndsklar som efter en dåd.
Siden vender han ud imod mig,
Hans legeme skinner i renhedens glans,
Hans klædning stråler i hvide og rene farver;
To bævende læber ham rækkes til kys. –

Anmærkning: Synet er gengivet som det er set, da *Fabrikanten* var skrevet.

Forklaring til synet: *Fabrikanten*

Klokken var 11 aften.

Fabrikanten var skrevet færdig. Jeg følte den sidste time, som om nogen færdedes i værelset. Min familie var gået i seng; jeg sad alene ved lys. Jeg følte, der var fire personer til stede, hvilket sikkert og let føles ved hver enkelts følelsesstrøm; thi ligesom åndspersonerne er forskellige i indhold, anlæg, karakter og udviklingsstadiet osv., er også deres følelsesstrøm forskellig i indhold. Det er så klart og sikkert, så overbevisende let at føle, at fejltagelse er umulig. Jeg så dem altså ikke, mens jeg skrev; men følte deres nærværelse. Jeg følte klart den enes inspiration til *Fabrikanten*, at han stod ved min side, og at de andre var pårørende eller venner.

Det sidste var skrevet og alt holdt strengt i den form, hvori tankerne, inspirationerne var modtaget. Jeg lægger intet til, trækker intet fra, men holder mig nøjagtigt til tankernes form og indhold.

Jeg lægger papirerne til side, idet jeg føler, inspirationen er endt, og går frem og tilbage i værelset nogle gange. Jeg følte, der var noget i vente, men vidste intet, bestemte mig derfor til at gå i seng.

Så snart jeg havde trukket dynen over mig, ser jeg min samvittighedsforbindelse stå ved fodenden af sengen. Han spørger: "Sover du?" Jeg svarer: "Nej, jeg har jo lige lagt mig!" Han siger med eftertryk meget alvorligt: "Ja, men er du nu aldeles sikker på, du ikke sover?" Jeg føler alvorens dybde i hans spørgsmål, rejser mig, går hen til dragkisten i soveværelset og tænder et lys, går så ud i stuen, tænder også lys der (hængelampen), går ud i køkkenet og drikker et glas koldt vand. Jeg følte nu, jeg med rolig samvittighed kunne bevidne at være vågen. Jeg går da tilbage, slukker lysene og lægger mig. Med det samme stiller min samvittighed sig ud for mit hovedgærde på gulvet i mandshøjde som altid før (se den

18-årige periode i *Den Ukendte*), straks begynder synet, som det er beskrevet.

Jeg var nu klar over, at det var fabrikanten, jeg skulle se, og at hans to børn, søn og datter, viste mig deres fader. Af sønnen, der river flængen på ca. 3 alens længde og folder flængen ud i ca. 2½ alens bredde ser jeg kun hænder og underarme.

Datteren, der hæver sig langsomt op fra venstre side for at kysse faderen, viste sig som en meget skarp afgrænset meget sort skygge, men ualmindelig elegant, intelligent, slank, tydelig smukt kvindeligt formet; det eneste kvindelige, jeg har set i åndslivet; men jeg føler hendes kvindelighed skal forstås i forbindelse med synet, hvor hun viser sig som sin faders datter, og ikke som bevis for kvindekøn i åndslivet, thi så ville jeg have set det før; meget er set siden da, men antagelsen derom står fast.

Denne sorte skygge, datterens med den elektriske lysende baggrund (faderens fludies renhed), var vidunderlig. Børnene skjuler med stærke farver deres egen åndsrenhed og personers indhold til fordel for faderen; større beskedenhed og hengivenhed kan ikke tænkes. Dette lader ane deres i udvikling fremskredne væsen. Den beskedenhed, tak og hengivenhed, datteren lagde ind i sine bevægelser i sit kys til faderen, tør jeg ikke beskrive, dertil er min pen for ringe.

Jeg er klar over, at fabrikanten og hans to børn hører til den kreds af personer, hvori min samvittighedsforbindelse færdes.

Jeg er klar over, at han har skildret sit liv som menneske; men om han har levet det her på jorden eller på en anden klode, er jeg ikke vidende om.

Bogens indhold vidner, at han har levet et sted under samme forhold som vor nuværende tidsånd her på vor klode.

Jeg føler hans fremstilling som et varsko for os; der ligger et: "Vend om!" i det, men også et: "Men gør det, mens tid er!"

Synet foregik i klart måneskin med månens skin gennem to fag vinduer. Tæppet, der skjulte den hvidkalkede væg, var helt sort.

Hjemve
1932-33

Vort barndomshjem
Vort hjemvested
Med barndomsglæde
Og hjertefred,
Hvorfor er vi bundne
Så stærkt til dig,
Når borte fra stedet
Vi baner os vej
Ifølge vor trang
Og vor gerning!

Hvad er det, der river
Og rusker vort sind,
Når borte vi færdes
I slud og i vind!
Mon huset det er?
Nej, det er det ej
Så lidt som træer
Eller alfar vej.

Hvad er det, der skaber
Vor længsel så øm
Og jager vor tanke
Som ud i en drøm
Mod hjemvestedet det kære?
Det er som et "fængsel"
Godt gitret til,
Der omslutter hele vort væsen
- Et flitterværk,
Et kærligheds spil.
Det skaber i os
Et op og ned,
Et noget vi vil
Og ikke ved,
Et noget vi skal
Og ikke kan.

I angst vi føler,
At noget vil ske,
At båndet vil briste
Som skåret med le.

Hvad er da dette,
Vi drages imod
Bundne af længsel,
Vi ikke forstod?

Det føles, som er det vor far og mor,
Det kan også være
En søster og bror.
Ja, sådan det føles,
Men så er det ej.
Det er noget derinde
I dig og i mig,
Det er åndslivet i os,
Der fødes og gror,
Der længes mod hjemmet
Vort evige bo.

Som legemet næres
Ved jorden, sit bo,
Må ånden i legemet
Fødes og gro.
Så har og alt,
Der har liv, et bo,
Hvori der findes
For hjemve ro.

Det groende liv,
kan vi sige så vidst,
Skal vokse og modnes
Og høstes til sidst
Lig kornet, der sankes i lade.
Hvad er da dette,

Der volder os ve?
Thi fred har vi ikke
Lig forårets sne!
Hvad er det, der volder
Os ømhed i sjæl
For vinduer, borde og spisestel,
For have med træer
Og urtebed,
Så ingen forandring
Må ske derved,
Fordi den forstyrrer
Vor hjertefred.

Det er hjemmet derhjemme
Hos far og mor,
Som skabtes af ånden,
Der i dem bor.
Er den selvisk i væsen,
Den spreder sin sæd,
Som vind blæser frugten
Fra livets træ;
Men modsat i væsen
I uselviskhed
Sin sæd den samler
I kærlighed
Og bliver det bånd
Om vor hjertefred,
Der volder os hjemveens længsel.

Ligesom sæden
Har lade og lo,
Har ånden et sted,
Hvor den finder ro.

Det første sted
Er hos far og mor
Plantet af ånden,

Der i dem bor.
Plantet og plejet
I kærlighed
Bliver den båndet,
Vi ængstes ved.
Det sker til vor lykke,
Mens vi er små,
Og tid efter anden
Vi skal det forstå.

Elsker du barnet
I ærlig længsel,
Kan du det redde
Fra hjemveens trængsel
Fra snigende sygdom
Og åndelig nød,
Hvis du vil sætte det
På dit skød
Og lære det hjemveens
Væsen og mål,
Så barnet i tankens lys
kan forstå.

Har barnet lært
Dens væsen at kende,
Du giver det nøglen
Til livet i hænde.

Mellem moder og barn blev knyttet et bånd
Ved moderkærlighed og ved den Helligånd.

Hjemveen virker
Og viser sig først,
Når tanken er stedfæstet blevet.
Men hjemvestedet
Hos far og mor

Flyttes måske,
Når barnet gror,
Fra barndomshjemmet
Til eget bo
Et sted eller noget
På denne jord,
Hvor attrå og tanker os binder.
Og hjemvestedet flyttes til sidst
Ved kampen om Guds fred
til livet.

Er kampen endt,
Og freden os givet,
Har hjemveen ført os
Fra jorden til livet.
En anden har sagt:
At fødes på ny.
Vor hjemvelængsel
Da vendes til fryd.

- - - - -

Er legemet dødt,
Vi søge vil
Straks til vort jordiske hjemvested
Og der forblive en liden tid,
Indtil vi samlet os har med flid
Til et roligt syn
Over, hvad der er sket
I vort jordiske samlivs trængsel,
Og når vort regnskab
Der er gjort op,
Mod gudslivet vendes vor længsel.

Vi føler da det,
Som vort eneste hjem.

Det kan vi ej nå alene,
Men ved helligåndens
Kendte signal
Samvittighedens sirene.
I gudslivet kan vi
Først komme ind
Igennem en kamp
Om et renere sind,
Kampen om guddomsfreden.
I tankebevidsthedens lys
Vi da ser
Det, som blev kaldt Guds rige.

Hjemveloven og kærlighed
Er begge to et par søstre lig
I elskelig indbyrdes følsomhed,
Bevæges den ene, den anden går let
Lig et par skåle på samme vægt
Med indbyrdes ifødt balance.
Gudslivet har som en elskelig mor
I tidernes løb af livet, der gror,
Skænket de tvende en vagtsom bror,
Hans navn er samvittigheden.
De altid findes i samme bo,
Adskilt kan de ej finde ro,
Vort åndsliv er deres bolig.

En selvisk er dog så inderligt fri
For hjemvelængsel og kærlighed
For samvittigheden tillige.
Selv har han valgt sit væsens natur
Og lister sig om som et rovdyr på lur
For jordisk bytte at fange.
En selvisk er derfor
Ej gudslivet lig,
Har over for dette

Slet ingen værdi,
Derfor han bliver
Så inderligt fri
For hjemveens indre higen.

Den, der kun elsker sit eget jeg,
Er kun en ener
Alene for sig
Uden for fælleslivet.
Hans liv er bundet lig rovdysrs begær
Og ender lig det,
Han elskede her.

Et selvisk samfunds eksempel kan bli'
Til smitte for uselvisk følsomhed
Så denne kan blive til morder.
Han bundet da bliver
Af hjemveens spil,
Thi hjemvestedet da flyttes til
Og bliver da gerningsstedet.
Hertil han "bindes"
Til han en gang
Lig den fortabte søn
I sin trang
Har forligt sig med kærlighedslivet.

Det liv der sås i selviskhed
Og vokser sig stærk i ånden,
Vil tabes i egenkærlighed
Og slettes ud efterhånden.

Ja, loven er ens for liv, der gror,
Og uden for menneskevrøvlet,
Om aldrig så menneskevis og stor
Dog ingen er født på denne jord,
Der love for livet kan ændre.
Da allivet kun har én arkitekt,
Er linjerne for det de samme.
Og sandheden bliver da ens deri,
Og ligheden viser en skøn harmoni,
Der virker med sundhed på tanken.

Se, gøgeungen,
Når vinden bli'r kold,
Og føden formindskes,
Og maven er tom.
Den sidder på grenen
Så ensom og trist
Og føler sin livskraft
Som svinde til sidst.
En angst den griber
En følelsessag,
Den føler med gys
I den kolde dag,
At noget langt borte
Som kalder.
At dette noget
Endnu en gang
Kan mætte dens sult
Og lindre dens trang.
Da stiger trangen,
Og trangen igen
Fremkalder viljen
Til rejsen derhen
Til det, der føles

Som kalder.
Den tænker ikke,
Den føler kun,
Det er, som der råbes
Et: Kom, kom, kom!
Som om en moder råber den op
Og i kærlighed kaster
Et bånd om dens krop
For at redde og drage den til sig.
Den ser ud i rummet
Men ved ingen ting,
Den ejer ej tanken,
Der sætter i sving,
Kun følelsesliv er den givet.
Den har ikke tankens
lysende vej,
erfarengens redning
kender den ej,
som mennesket, dette er givet.
Det følende liv
Er en verden for sig,
Men – viden ved tanker en anden.
Da sker der et under
For gøgen så ung,
Et under for mennesketanken!
Født i en rede
På fremmed sted,
Nu uden føde
Og nu uden fred
Og knuget i ensomheden,
Forladt af fader,
Forladt af mor,
Forladt af søster,
Forladt af bror,
Forladt af slægt og venner
Og uden lærdom

Af nogen art,
Der kan belyse
Dens vej og fart,
Og uden træning før starten.
Underet sker nu!
Den svinger sig op
Draget af båndet
Lagt om dens krop
Et bånd i dens åndelige væsen,
Og kraften til farten
Den lange vej
Til målet langt borte
Den ejer den ej.
Den gives den glad af en anden.
Den røst, der før
Var tale om,
Som råbte sit kaldende
Kom, kom, kom!
Frelser fra sulten og døden.
Den ledes nu til et andet sted,
Hvor føde den finder
Samt lunhed og fred.
Vejen, den følger, er sikker.

At følge skaberens
Kaldende kom!
Er det, der giver os livet.

Som alle skibe på åbent hav
Ved magnetnålens hjælp finder vej,
Så har og livet i arternes hav
En retningsviser i sig.

Den leder dem ud af kredsløbets favn,
Når trygt de dens retning følger,
Og fører dem ind i bestandigheds havn
Til fred og glæde i Gudslivets favn,
De bliver det frigjorte følende liv,
Der tjener i gudslivets gerning.

Vi ser af dette,
At liv, der gror,
Bliver sået som sæd
I tilberedt jord,
At åndslivet har
I legemer bo,
Søger derfra
Ind i Gudslivets ro.

***Udlæggelse af Daniels
Livssyner***

1934/36

Forord

Menneskelivet er en åndelig udviklingsproces med Gudslivet som endemål for de mennesker, der evner at nå det. De ansporende tanker i idealerne er overført fra de modne i Gud til de enkelte mennesker,¹ der evner at modtage dem ved følelsers og tankers overføring og i ord frugtbargøre dem for deres samtid.

Hvorledes de selviske og de uvidende behandler disse tanker er en sag for sig, men deraf følger striden mellem ondt og godt (selvisk og uselvisk). Denne medfører så følelses- og tankelivets udvikling i mennesket, der ligesom tvinger individet til at tage fast stade i enten selvisk eller uselvisk åndsretning (striden), og derved pisker tankelivet fremad, deraf følger igen åndelig og materiel udvikling.

Menneskets tankeliv vil ifølge denne udvikling nå til at frigøre sig fra menneskelig autoritetstro og religioners og sekters mystik. Hvad der sker under denne frigørelsesproces og derefter er det, åndslivet lader Daniel se i lignelse.

Da følelselivet ikke er guddomsrent i det groende menneskeliv, er dets intuitioner til tanker ej heller rene; men ved samvittighedens vejledning kan intuitionerne revideres, det urene udskilles, og det rene tages til følge; i så fald er de livgivende og livsbevarende, idet tanken derved også bliver ren. Hvor menneskelivet former sig ud fra sådanne tanker, lever det i fred.

Denne vejledning foregår ved Helligånden, der består af åndspersoner, en for hvert menneske, og har den opgave at lede mennesket, hvis dette vil, ved at revidere urene følelser og derved give rene tanker til gudssønnen i os og således hjælpe den til åndelig renhed i følelseliv og til åndelig

---

¹ Så som profeterne, Jesus og mange andre.

manddom i tankeliv for derved at gøre den til en personlighed i Gudslivet.

Jeg betegner denne gudsstemme i vort indre åndsliv ved ordet samvittigheden. At mennesker skriver teorier om samvittigheden og gør den til noget menneskeligt er en sag for sig.

Når mennesket til at forstå følelses- og tankelivet, og til at forstå, at følelsesudveksling angående intuitioner til tanker samt hele tankers overføring kan ske mellem mennesket og dets åndelige ledelse ifølge trang, trangs renhed og menneskelig tænkeevne uden hensyn til tid, rum og afstand lig radio, vil det også forstå, at ligeså vel som gudslivet har kunnet tale gennem Daniel, kan det forklare synet ved et menneske i vore dage og derved bekræfte sin egen fuldkomne tilværelse såvel i Daniels som i vor tid.

Da gudslivet er ensrettet i renhed og sandhed, besidder det den højeste udvikling i tankeliv, har som følge deraf fuldt kendskab til livslovene og menneskelivets åndelige udviklingsproces og kan derfor såvel nu som forhen gennem dertil egnede mennesker give en vejledende forklaring om livet. I tankelivets udviklingstid er der forudsagt mange falske profeter.

For dem, der kan se, høre og tænke i trang til sandhed, er det synligt både i historien og hverdagslivet, at hvor gudslivet rører sig gennem en person, får det modsatte åndsliv meget travlt.

Vor tid sammenholdt med Daniels profeti viser os, vi nu er ved enden af de falske profeters tid. Deres mission var i menneskelivet at fremkalde den åndelige tilstand, der i skriften betegnes "*det tomme kar*", der skal nu "*ny vin*" i karret. Den nye "*vin*" er en uselvisk i ren sandhedstrang født forståelse ved den Helligånds vejledning gennem overført følelses- og tankeliv af det, der engang er sagt, men af det uvidende og selviske åndsliv misbrugt til egen tænkt fordel.

Hvis de, der læser skriften, kendte åndslivets sande væsen, ville de vide, at bortset fra det individuelle er de åndsretninger,

der betegnes selviskhed og uselviskhed, evigt uforanderligt de samme, så også deres følger, aldeles uden hensyn til om mennesket er født jøde eller ikke jøde. Deraf følger, at jødefolkets åndelige og materielle historie, hvad fremdrift eller udslettelse angår, også må blive de såkaldte kristnes historie, altså hvad liv og død angår.

I sin materialisme har vor tids åndsliv billedlig talt fuldstændig korsfæstet Jesus. Det står nu over for følgerne deraf.

Som gudslivet har sin teori (Bibelen), danner det selviske åndsliv sine. Hvilken der giver menneskelivet den største fred er stærkt synligt.

Daniels ord, "*bøgerne skal oplades*", tager sigte på at sætte skel mellem disse teorier, og han siger, ved hvem, dette skal ske, og at tingene skal sættes på deres rette plads.

Dybest set er synerne såvel de andre profeters som Daniels den samme pegepind, med forskellige ord er det dog det samme, der siges, man vil derfor træffe gentagelser i udlæggelsen af 1934 og 1936.

Udlæggelsen af 1934

Den første Drøm

[Kong Nebukadnezar har tilkaldt Daniel for at han skal tyde kongens drøm²]:

26. Kongen tog ordet og sagde til Daniel, hvis navn er Beltsasar: "Er det dig, som kan kundgøre mig drømmen, jeg har set, og dens udtydning?"

27. Daniel svarede kongen og sagde: "Hemmeligheden, som Kongen begærer, kan de vise, besværgerne, de skriftkloge og stjernetryderne ikke kundgøre Kongen;

28. men der er en Gud i himlen, som åbenbarer hemmeligheder, og han har kundgjort Kong Nebukadnezar, hvad der vil ske i de sidste dage. Din drøm og dit hoveds syner på dit leje er disse:

29. Oh Konge! På dit leje opsteg dine tanker om, hvad der skal ske herefter, og han, som åbenbarer hemmeligheder, har kundgjort dig, hvad som skal ske.

30. Og mig er denne hemmelighed åbenbaret, ikke af en visdom, der er i mig frem for alle, som lever, men for at udtydningen kunne blive bekendt for Kongen, og du få dit hjertes tanker forklarede.

31. Du Konge, så, og se, der var et stort billede; samme billede var stort, dets glans overordentlig, det stod foran dig, og det var forfærdeligt at se på.

32. Dette billede havde et hoved af purt guld, bryst og arme af sølv, underliv og hofter af kobber;

33. dets ben var af jern og dets fødder dels af jern, dels af ler.

---

² Profeten Daniel, 2. kapitel.

34. Du så det, indtil en sten blev afhugget, og det ikke ved hænder, og den slog billedet over dets fødder, som var af jern, og knuste dem.

35. Derpå knustes tilsammen jernet, leret, kobberet, sølvet og guldets; og de blev som avner på en tærskelplads om sommeren, vinden borttog dem, deres sted fandtes ej mere, men den sten, som havde knust billedet, blev til en stor klippe og opfyldte hele jorden. –

36. Det var drømmen, og udtydningen vil vi sige kongen:

37. Du Konge er kongernes konge, hvem himlens Gud har givet kongedømmet, magten, styrken og æren;

38. og overalt, hvor menneskets børn bo, markens dyr og himlens fugle, har han givet alt i din hånd og sat dig til hersker over det; du er selv hovedet af guld.

39. Men efter dig skal der opstå et andet rige, ringere end du, og derefter et tredje rige, som er af kobber, som skal herske over hele jorden;

40. og det fjerde rige skal være stærkt som jernet, eftersom jernet knuser og hamrer alt; som jernet, der sønderslår alt dette, skal det knuse og sønderslå;

41. men det, at du så, at fødderne og tæerne for en del var pottemagerler, for en del jern, det er, at det skal være et flakt rige, at der skal være noget af jernets fasthed i det, eftersom du så jernet blandet med gråleret;

42. men at tæerne dels var af jern, dels af ler, er, at riget for en del skal være stærkt, for en del skrøbeligt;

43. at du så jernet blandet med gråler, er, at de skal blande sig ved menneskers sæd, men ikke holde sammen indbyrdes, eftersom jernet ikke kan blandes med leret;

44. men i de samme kongers dage vil himlens Gud stifte et rige, som i al evighed ikke skal forgå, og hvis kongedømme ikke skal gå over til et andet folk, det skal knuse og gøre ende på alle disse riger, men det skal bestå til evig tid.

45. Da du så en sten afhugges af klippen, men ikke ved hænder, og den knuste jernet, kobberet, leret, sølvet og guldets,

har den store Gud ladet Kongen vide, hvad der skal ske herefter; fast står drømmen, udtydningen er sikker.”

46. Da faldt Kong Nebukadnezar på sit ansigt, bøjede sig for Daniel, og han sagde, man skulle ofre ham madoffer og røgelse;

47. og kongen svarede Daniel og sagde: ”For sandt! Eders Gud er gudernes gud, han er kongers herre, hemmeligheders åbenbarer, da han kunne åbenbare denne hemmelighed.”

Udlæggelsen

Guldbilledet i 2. kapitel er en sammentrængt billedlig forklaring af menneskelivets udviklingsproces, der yderligere er specificeret i Daniels senere syner.

Kong Nebukadnezar repræsenterer det selviske åndslivs styre. Det, at han er konge, gør, at drømmen fik den af gudslivet tilsigtede virkning, den nemlig at give menneskelivet et billede af dets udviklingsproces.

Riget af kobber, der omtales i v. 39, er vor tids parlamentarisme, i hvilken de styrendes selviske begær skaber en liberalisme, hvor al mulig åndelig og økonomisk råddenskab kan trives.

Denne råddenskab føder det fjerde rige i v. 40, som er kommunismen.

V. 41-42 viser os, at da dette rige ikke er ensrettet ved samvittighedens væsen, er det et delt rige - delt ved indre selvsk spekulativ strid, jernet og leret.

V.43. At de blander sig med slægtskabsforbindelser sker ved tilhængere i alle lande, der før og under kampen med de tre dyr vil strømme til og derfor ikke er helt af samme støbning som russerne, dertil kommer tilstrømning af syndikalister og anarkister. Dette medfører, at når deres kamp med de tre foregående dyr er endt, vil riget opløse sig i en syndig forvirring. Til slut bliver det åndeligt set knust af stenen fra bjerget.

V.44 er gudsriget på jorden. Dette rige vil begynde i et lille folk, der har tilegnet sig en naturlig forståelse af samvittighedens væsen. De vil modsat mennesket i det selviske åndsliv søge efter den vejledende tanke i alt åndeligt og legemligt i deres eget indre. De vil være gudslivet taknemmelig for tvivlens gave, idet de hurtigt vil føle, at ved tvivl om det hørte i trang til den naturlige livssandhed, vil samvittigheden så hurtigt, som nødvendigheden kræver det, ved sin følelsesstrøm i individet med retfærdsfølt fasthed fastslå sin intuition til den sandhedsvejledende tanke, som individet søger, og derved fjerne al tvivl. Man vil være vidende om, at individet skal søge i sig selv for at finde. Ordene "*Du skal tro*" vil ikke mere høres. Den historie, det selviske åndsliv skriver om sit eget væsen, vil stedse stå som et forfærdende og afskrækkende eksempel.

V.45. Den sten, der løsrives og knuser, er Helligåndens virken ved følelsers, intuitioners og tankers overføring ved det, vi kalder samvittigheden, andre kalder den for gudsstemmen i vort indre.

At den løsrives, siger os, at den ikke altid har kunnet virke med samme kraft i menneskelivet, fordi dette er en udviklingsproces, men at dens virken bliver større og større efter som tankelivet udvikler sig for til slut, når det selviske åndsliv har skrevet sit kapitel til ende, som en sten, hvis størrelse svarer til dens formål, løsrives fra bjerget - bjerget er faderlivet - og kastes med og ved faderlivets kraft imod menneskenes guld-, sølv-, kobber-, jern- og lerguder med en voldsomhed, der knuser al løggen i dette liv.

Den anden Drøm

[Kongen drømmer igen og tilkalder Daniel. Kongen tiltaler ham under navnet Beltsasar³]:

9. *"Beltsasar, du formand for de skriftkloge! Eftersom jeg ved, at de hellige guders ånd er i dig, og at ingen hemmelighed er dig svær, sig mig synerne i min drøm, jeg så, og betydningen deraf;*

10. *og nu mit hoveds syner på mit leje – jeg så og se, der var et træ midt i landet, og dets højde var stor;*

11. *træet var stort og stærkt, dets højde nåede til himlen, og det kunne ses til hele jordens ende;*

12. *dejligt var dets løv, mangfoldig dets frugt og føde deraf for alle; under dets skygge var markens ville dyr, himlens fugle boede i dets grene, og af det næredes alt kød.*

13. *Jeg så i mit hoveds syner på mit leje, og se, en vægter, en hellig steg ned fra himlen;*

14. *han råbte med væld og således sagde han:*

"Fælder træet, afhugger dets grene, afriver dets løv, spreder dets frugt! Dyrene flygte fra dets læ, fuglene fra dets grene;

15. *men lader stubben med dets rødder tilbage i jorden, i lænker af jern og kobber i markens græs, med himlens dug skal han vædes, og han skal dele med dyrene af markens urter;*

16. *hans menneskehjerte skal forandres, og der skal gives ham dyreforstand; og syv tider skifte over ham.*

17. *Det er besluttet i vægternes råd, og afsagt krav af de hellige, indtil de levende forstå, at den højeste råder i menneskers rige, og at han giver det til, hvem han vil, og sætter den ringe blandt folket over det."*

18. *Det er drømmen, jeg Kong Nebukadnezar så, men du, Beltsasar sig mig betydningen, eftersom alle vise i mit rige ikke kunne forklare mig betydningen, men du kan, eftersom de hellige guders ånd er i dig."*

---

³ 4. kapitel.

19. Da blev Daniel, hvis navn er Beltsasar, en stund forfærdet, hans tanker foruroligede ham, men kongen tog ordet og sagde: "Beltsasar, lad drømmen og dens betydning ikke forfærde dig!" Beltsasar svarede og sagde: "Min herre, drømmen er for dem, som hade dig, og dens udlægning for dine fjender!"

20. Træet, du så, som var stort og stærkt, hvis højde nåede til himlen, og som kunne ses over den hele jord,

21. hvis løv var dejligt, og hvis frugt mangfoldig og føde for alle, under hvilket markens dyr boede, og i hvis grene himlens fugle byggede,

22. det er dig selv, oh Konge, som er stor og stærk, stor er din magt og når til himlen, og dit herredømme til jordens ende.

23. Men at kongen så en vægter og hellig nedstige fra himlen, som sagde: Fælder træet og ødelægger det, men lader stubben og dets rod tilbage i jorden, og i lænker af jern og kobber skal han være i markens græs, vædes med himlens dug og dele med markens dyr, indtil syv tider skifte over ham,

24. det er betydningen, oh Konge, og den Højestes beslutning, som kommer over min herre kongen;

25. at man vil udstøde dig fra mennesker, din bolig skal være hos markens dyr, man vil lade dig æde urter som okser og vædes af himlens dug, og syv tider vil skifte over dig, inden du forstår, at den Højeste har magt over menneskers rige og giver det til, hvem han vil.

26. Men at der blev sagt, at man skulle lade træets stub og dets rødder tilbage, det er, at dit rige skal blive stående for dig, når du forstår, at himlene ere mægtige.

27. derfor, oh Konge, lad mit råd behage dig, afbryd dine synder ved retfærdighed, og dine misgerninger ved barmhjertighed mod fattige! Muligt, din ro måtte forlænges."

28. Alt dette kom over kong Nebukadnezar.

29. Da tolv måneder var omme, gik han om på kongeborgen i Babel,

30. og kongen tog ordet og sagde: "Er det ikke Stor-Babel, som jeg har bygget til kongesæde ved min krafts styrke og til min herligheds glans?"

31. Ordet var endnu i kongens mund, da en røst faldt fra himlen: "Dig, Kong Nebukadnezar, være det sagt: Riget er vejet fra dig!

32. Fra mennesker skal man udstøde dig, din bolig skal være hos markens dyr, som oxen skal man lade dig æde urter, syv tider skal skifte over dig, indtil du forstår, at den Højeste har magt over menneskers rige og giver det til, hvem han vil."

33. I samme stund gik ordet i opfyldelse på Nebukadnezar, han blev udstødt fra mennesker, han åd urter som okser, hans legeme vædedes af himlens dug, indtil hans hår voksede som ørnenes, hans negle som fuglenes.

34. Men da dagene var omme, hævdede jeg, Nebukadnezar, mine øjne til himlen, jeg fik min forstand igen, og jeg lovede den Højeste, priste og ærede ham, der lever evindeligt, hvis herredømme er et evigt herredømme, og hvis rige er fra slægt til slægt;

35. og al jordens beboere er for intet at regne; efter sin vilje handler han med himlens hær og jordens beboere; der er ingen, som kan holde hans hånd tilbage og sige til ham: "Hvad gør du?"

36. Samme stund fik jeg min forstand igen og min ære til mit riges glans, min anseelse fik jeg igen, mine fyrster og stormænd søgte mig, jeg blev stadfæstet i mit rige, og en større magt blev mig tillagt.

37. Nu priser jeg, Nebukadnezar, ophøjer og ærer himlens konge, hvis gerninger alle er sandhed, og hvis veje er retfærdighed, som kan ydmyge dem, der vandrer i hovmod.

Udlæggelsen

V. 10: Træet er selviskhedens åndsliv.

V. 11: Er dette åndslivs styre over hele jorden.

V. 13-14: Gudslivet griber ind, og det profetiske endeligt over det selviske livs styre sker. De samfund, der vælger eller har et selvisk styre, vil også lide med i de krak, al selviskhed med guddommelig sikkerhed er underkastet.

V. 15. Stubben, der bliver stående, er jordens frugtbarhed. *"I bånd af jern og kobber"* vil sige, at styret herefter vil blive dels jernhårdt og dels blødt og følsomt, således som gudsstemmen i vort indre ved samvittigheden kan være det. Ordet *"ham"* er det selviske livs styrere, de faldne autoriteter, de vil som sådanne – dyr som de er åndeligt set, da de ikke er sig bevidst at eje anden Gud end sig selv – få deres plads mellem markens dyr og urter. I gudsriget, der opstår, vil ingen selviske kunne få del, så længe de er selviske.

V. 16: se v. 32. Det er de selviske autoriteter, der vil blive udstødt fra folket. Folket er her dem, der indretter sig i gudsriget. Disse udstøder ikke med legemlig magt de selviske autoriteter, det sker blot ved, at de nu sammensluttede uselviske i deres rige ikke kan have de selviske iblandt sig. Det der skiller parterne, selvisk og uselvisk åndsliv, fra hinanden er den forskelligartede åndelige følsomhed, der danner en uoverstigelig afgrund mellem parterne. Vi kan i vor tids tale udtrykke adskillelsen med de ord: Den ene parts individer vil simpelthen betakke sig for at være i den andens selskab.

Vi ser, at nogle af disse "udstødte" vil omvende sig. De der omvender sig kommer til gudsriget med hår som ørnefjer og med negle som fuglekløer, V. 33.

Ordene "ørnefjer" og "fuglekløer" vil endnu af mange læses som noget bibelsk vrøvl, men hvem der to år efter revolutionen har set den russiske adel med deres afsatte autoriteter udstødt af folket, hvor formuen var tabt, og møblerne solgt til spotpriser, vil vide, at ørnefjer og fuglekløer er et sandt billede. De sås gå om, som dinglende benrade i klæder så vide, som om disse var syede til en ganske anden

mand eller kvinde; på torvet tryglede de om prisen på et bundt grøntsager. Både deres hår og negle var virkelig næsten i alle tilfælde helt forsømte. Arbejde havde disse ikke lært, og nu kunne de ikke mere suge næring fra de uselvviske stræbsommes arbejde. Der er ingen velsignelse ved en selvisk arbejder, hverken for ham selv, hans hjem, eller for den, der har ham i sit brød.

Den tredje Drøm

[*Daniel har selv en drøm og beretter⁴*]:

2. ... *Jeg så i mit syn om natten, og se, fire ånder fra himlen brød ud på det store hav,*

3. *og fire store dyr steg op af havet, det ene forskelligt fra det andet.*

4. *Det første var som en løve, men det havde ørnevinger; jeg så det, indtil dets vinger blev afrevne, det blev løftet fra jorden og stillet på sine fødder som et menneske og givet menneskeforstand;*

5. *og se et andet dyr efter dette, det lignede en bjørn, det blev oprejst ved den ene side med tre ribben i gabet mellem tænderne, og der blev sagt således til det: "Stå op, æd meget kød!"*

6. *dernæst så jeg, og se et andet, lig en Parder med fire fuglevinger på sin ryg; dyret havde fire hoveder, og herredømmet blev givet det.*

7. *Derefter så jeg i natlige syner, og se det fjerde dyr! Det var frygteligt, forfærdeligt og meget stærkt; det havde svære jerntænder, det åd og knuste og trådte det øvrige under fødder; det var anderledes end alle de forrige dyr, og det havde 10 horn.*

---

⁴ 7. kapitel.

8. Jeg lagde nøje mærke til hornene, og se, et andet lille horn skød op imellem dem; og tre af de forrige horn blev oprykkede for det, og se, der var øjne som menneskeøjne på dette horn, og en mund, som talte formastelig;

9. og jeg så det, indtil højsæderne blev fremsatte og den Gamle af Dage tog sæde; hans klædebon var som hviden sne, hans hovedhår som ren uld, hans højsæde var ildsluer, dets hjul blussende ild;

10. en ildstrøm brød frem og gik ud fra ham; tusinde tusinder tjente ham, og ti tusinde titusinder stod for ham; retten blev sat, bøgerne opladne.

11. Da så jeg til for lyden af de formastelige ord, som hornet talte; jeg så, indtil dyret blev ihjelslået, og dets krop lagt øde og hengivet til at brændes i ilden;

12. og de øvrige dyr, dem tog man magten fra og gav dem frist til at leve til tid og stund.

13. Jeg så i natlige syner, og se, der kom en på himlens skyer som Menneskens Søn, han kom ind til den Gamle af Dage og de førte ham frem for ham;

14. og han gav ham magt, ære og rige, så alle folk, stammer og tungemål skulle tilbede ham, hans herredom er et evigt herredom, som ikke forgår, og hans rige går ej til grunde.

15. Min, Daniels ånd blev gennemboret i dens bolig, og mit hoveds syner forfærdede mig.

16. Da nærmede jeg mig en af dem, som stod hos, og bad ham om sikker underretning om alt dette, og han talte til mig og forklarede mig betydningen heraf.

17. Disse store dyr, som er fire, betyder, at fire konger skal opstå af jorden;

18. men den Højestes hellige skulle annamme riget og besidde riget evindeligt i al evigheds evighed.

19. Jeg ønskede derpå en sikker forklaring om det fjerde dyr, som var forskelligt fra dem alle, meget frygteligt, med tænder af jern og kløer af kobber, som åd og knuste og nedtrådte det øvrige med sine fødder;

20. og om de 10 horn, som var på dets hoved, og det andet, der skød op, for hvilket tre faldt, det horn, der havde øjne og en mund, som talte formastelig, og af udseende var det større end dets jævnninger;

21. jeg havde set, at dette horn førte krig mod de hellige og overvandt dem,

22. indtil den Gamle af Dage kom, og dommen blev given den Højestes hellige, og tiden kom, da de hellige tog riget i besiddelse.

23. Han sagde således: "Det fjerde dyr er det fjerde rige, som skal være på jorden, som er forskelligt fra alle riger, og det skal æde al jorden, tærskes og knuse den.

24. De 10 horn betyder, at af dette rige skal der opstå 10 konger; og en anden skal opstå efter dem, og være forskellig fra de forrige, og han skal ydmyge tre konger;

25. og han vil tale ord mod den højeste, han vil undertrykke den Højestes hellige og tænke på at forandre tider og lov, og det skal gives i hans hånd indtil en tid, tider og en halv tid!

26. da bliver retten sat, og magten til at ødelægge og fordærve bliver ham fratagen for bestandig.

27. Men riget, herredømmet og magten over rigerne under hele himlen skal gives et folk af den Højestes hellige; hans rige er et evigt rige, og alle magter ære og lyde ham."

28. Her ender ordet; men hvad mig Daniel angår, da forfærdede mine tanker mig meget, og jeg skiftede farve; men ordet gemte jeg i mit hjerte.

Udlæggelsen

"Fire ånder fra himlen brød ud på det store hav."

Havet er menneskehavet.

De fire ånder fra himlen er i første række fire åndspersoner i gudslivet, der overfører følelser og tanker til fire dertil egnede mennesker. Disse fire mennesker gør de enkelte overførte tanker til idealer, hvorom de selv skaber en mængde teorier og publicerer dem i den tro, at de selv har skabt hovedtanken i

idealet, og at blot menneskelivet ville følge dette ene ideal, ville alt være godt. For hvert af disse fire menneskers publicerede tankeliv fremstår fire forskellige åndsretninger (de fire dyr). Disse fire mennesker, der godt kan betegnes som guddommelige redskaber og godt kan have været retskafne og til dels samvittighedsfølende, kan derfor i god tro have tjent menneskelivet. Hvorledes deres tankeliv da i det selvske åndsliv omdannes til "dyr", vil vi se af følgende.

Når de fire åndsretninger kaldes for dyr eller vejr, er det billedligt talt rigtigt, og i forhold til gudslivets renhed og dybde i tanker er det åndeligt set fuldkommen tale.

Det første dyr er adels-, handels- og lavsånden, der nu er jordisk fuldkommengjort gennem vort nuværende pengesystem ved truster og organisationer.

Det lignes ved en løve, der har vinger som en ørn. Løven er billede på dets umættelige pågåenhed over for det arbejdende menneskeliv. Så længe det føler sig sikkert i ly af sine menneskelove, hviler det trygt i sin mæthed og føler sig ifølge sin styrke som et kongeligt væsen, der i følelser og tanker om sig selv føler sig hævet langt over det liv, der omgiver det. I dets væremåde i luksus og selvbehagelighed ligner det ørnen, idet det tankeløst i egen legemlig mæthed svæver over det menneskeliv, hvoraf det drager næring.

"Jeg så det," siger Daniel, *"indtil dets vinger blev afrevne, det blev løftet fra jorden,"* altså revet ud af sit livs væsen – den russiske adel og gejstlighed, "og stillet på sine fødder som et menneske og givet menneskeforstand." Menneskeforstand er en følge af det skete.

Dette dyrs ældste "far" kan ikke påvises; men det har mange teorier, derfor også mange apostle. Adam Smith med sin kapitallære og Malthus med flere er som dette dyrs ypperstepræster, derfor kan de godt have tjent og skrevet i bedste overbevisning (se foran)!

"Og se," siger Daniel, *"et andet dyr efter dette,"* altså et dyr, der opstod som en følge af det første dyrs væsen. *"Det lignede en bjørn."* Bjørnen er et billede på dets magt gennem

dets organisationer. *"Det blev oprejst ved den ene side"*, dvs. ved siden af det første dyr som en følge af det første dyrs væsen, "med tre ribben i gabet mellem tænderne." De tre ribben er resterne af eksistensmulighederne for ungdommen, de arbejdsløse og de, der arbejder med jorden, hvis legemlige og åndelige livsmuligheder dyrene har fortæret, idet disse muligheder er blevet lig en mumie indsnøret i organisationernes og trusternes bånd. *"Der blev sagt således til det,"* siger Daniel: *"Stå op, æd meget kød!"* Dette er fuldt ud sket. Dyret er ikke socialismen, thi denne er teori, men – Socialdemokratiet med dets fagforeninger i alle lande, internationalt lig det første dyr. Karl Marx gives æren for dets lære. Dette dyrs teorier og taler bærer uselvskhedens præg; men dets handlinger er ligeså selviske som det første dyrs.

Jo større organisationer, des større lønninger, deraf flyder større kontingenter, der i mængde samles til formuer, deraf følger igen større lønninger til de ledende; de ledendes interesser bliver da lig det første dyrs deri, at de begge beriger sig af hoben; ifølge "dyrets" natur roser de sig selv og hverandre og giver sig selv æren for deres handlinger, så de korte tanker ser op til dem med ærefrygt.

Når dette "dyr" har nået en vis modenhed, "føder" det ved sine teorier, der ikke svarer til dets handlinger og væsen, et tredje dyr "lig en parder", siger Daniel, "med fire fuglevinger på sin ryg".

Dyret har foreløbig, menneskeligt set, to navne nemlig fascisme og nazisme, men ånden i disse to bevægelser er ens, altså kun et dyr.

De fire fuglevinger på dets ryg er dets teorier nemlig:

1. Nationalismen
2. Religiøsitet på en ny facon
3. Frigørelse fra det første dyr (kapitalmagten) og
4. Krigerånden.

Ordet "fuglevinger" betyder, at dets teorier er flyvende og uden naturligt rod fæste i menneske- og gudsliv.

Lig de fire vinger havde dyret fire hoveder, der repræsenterer hver sin vinge, altså teori.

"Herredømmet blev givet det," siger Daniel. Dets mission er at tilintetgøre det andet dyr; vi ser det tydeligst mod syd.

Endnu før det tredje dyrs mission er endt, vil dets fire hoveder komme i strid med hverandre, undergrave dets magt og lægge spiren til dets opløsning, derudfra fødes (det er, der gives plads og håb for) det fjerde dyr.

Det første dyr støtter sig til sine myndigheder, som de uvidende om livet gerne tjener, men fører egentlig ikke selv uærlig tale over for mængden set i forhold til det andet og det tredje dyr; dette dyrs mission er at ligge stille og æde alt det, det kan få fat på i sløv tryghedsfølelse bag sine myndigheders vagt.

Det andet dyr smykker sig med uselviske talemåder over for mængden, men dets handlinger og magtattrå er fuldt ud lig det første dyrs om ikke værre. Dets rige er således i strid med sig selv.

Det andet dyrs mission var at udså sine uselviske samfundsteorier; men der er sagt: *"Én sår, en anden høster."* Mennesket sår – men gudslivet høster.

Det første dyr kæmper først mod det andet dyr, til slut går de op i hinanden som to tvillinger, da er det andet dyrs ende nær.

Dernæst kæmper det første dyr mod det tredje dyr og opsluger også det i sit væsen; da indtræder det fjerde dyr i sin mission. Det river vingerne af det første dyr, så det kommer til at stå på sine ben på jorden, derved får det menneskeforstand.

Det fjerde dyr er kommunismen.

"Derefter så jeg", siger Daniel, *"det fjerde dyr. Det var frygteligt, forfærdeligt og meget stærkt; det havde svære jerntænder."* Dermed er dets militære magt og utøjlede attrå samt dets ensrettedhed i teori mod de andre dyrs væsen, der tillige giver dets mængde en retfærdsfølt vilje mod målet, betegnet.

"Det åd og knuste og trådte det øvrige under fødder." Den samvittighedsledede æder ikke, men spiser, den knuser heller ikke, men hjælper og vejleder.

"Det var anderledes end alle de forrige dyr," siger Daniel; dets alsidighed og kraft var så voldsom, at Daniel ikke kunne ligne det ved andre dyr, men – dette er jo også oprejst mod de tre foregående dyr, hvis rester på den ene side nu er i indbyrdes strid og på den anden side danner en samlet hær mod det fjerde dyr og al energi er eller bliver omsat i våben.

"Det havde ti horn," siger Daniel. Et dyr bruger som bekendt sine horn til forsvar mod sine fjender, dermed kan det beskytte og fremme sit livs udvikling i sin tid. De ti horn er:

1. Militæret
2. Politisk parti
3. Faglig organisation
4. Presse
5. Rød Front organisation
6. Rød hjælp
7. Teori mod præsteskabets
8. Agitation i andre lande
9. Egenartet børneundervisning og
10. Hemmeligt politi, der overvåger "sundheden" i de forskellige horn.

Menneskeligt set har dyret god legemlig sundhed og kraft, modsat det første dyrs overernærede legemlige sløvhed, men – set fra gudslivets side mangler det, lig de tre dyr, det skal fortære, åndelig sundhed. På grund af dets teori mod præstevæsenet er det uimodtageligt for de jævne, naturlige, logiske og sande forklaringer, som profeterne og Jesus giver os, om det åndelige liv; det dømmes skriften, som om den var det samme som præstevæsen og sekter. Det er ikke givet dyret at se, at præstevæsenet med dets religioner og sekter er en ting, og at gudslivet, som det er tegnet i skriften, er noget helt andet.

Den dag skriften oplades ved den Gamle af Dage, har dyret på det nærmeste fortæret de forudgående tre dyr, og dets ende er nær.

"Og se," siger Daniel, *"et andet lille horn skød op imellem dem; og tre af de forrige horn blev oprykkede for det, og se der var øjne som menneskeøjne på dette horn og en mund, som talte formasteligt."*

Det lille horn er et menneske med en ny, men dog familiemæssig teori udgået fra dyrets eget indre. Dets menneskeøjne betyder forholdsvis klarhed i tanker om det, det ser og vil. En Mund, der taler formasteligt, betyder en hensynsløs energi i ord og angreb på de andre, særlig de tre horn, der til slut må vige for det. Dybest set betegner dette dyrs horn splidagtigheden i det store og sidste dyrs indre, lig de andre dyr viser dets dødstejn sig allerede, før dets mission er endt.

"Og jeg så det," siger Daniel, altså dyrets indre splid og dets strid med de tre foregående dyr, *"indtil højsæderne,"* det er møder, der sammenkaldes til, *"blev fremsatte, og Den Gamle af Dage tog sæde; hans klædebon var som hviden sne,"* det betyder uselvisk åndelig renhed, *"hans hovedhår som ren uld,"* det betyder et langt liv med moden tænkning i sandheds trang. *"Hans højsæde var ildsluer, dets hjul blussende ild."* Ild er kraft, bundet i legeme er det livskraften. Med ild og ildsluer betegnes den begejstring og åndskraft i følelselivet, der vil besjæle de mange mennesker i de tre første åndeligt døende dyrs indre, der allerede længe har tørstet efter en naturlig, samvittighedsfølt, åndelig sandhed om livet.

"En ildstrøm brød frem og gik ud fra ham," siger Daniel videre. Dette betyder, at hans jævne samvittighedsmættede ord vil som ildslue fortære de af mennesker opstlytete ceremonier og al mystik og helgendyrkelse, der findes i religioner og sekter, og bringe mennesket ene ind til dets Gud, med den Helligånd alene som mellemed. Menneskene bliver da hverandres præster.

"Tusinde tusinder tjente ham." Her udtrykker enten Daniel eller oversætterne sig fejl ved brugen af ordene "tjente ham"; thi den Gamle af Dage tjener menneskene, ligesom han tjener sin Gud. At tusinder tjente ham, er da kun et billede på dem, der føler hans ord som sandhed. At *"Ti tusinde titusinder stod for ham"* er et billede på mængden, der fatter hans ord og giver dem liv i sig og handler derefter. Deraf følger, *"retten blev sat,"* og det betyder: Nu forstår mange livets sandheder ved Den Gamle af Dages mund. Dette ligger også i ordene: *"Bøgerne opladne."*

At *"retten blev sat,"* vil sige: nu går den samvittighedsfølte ret i mennesket over til handling, den skiller fortiden (dyrenes tid) fra fremtiden og omdanner samfundssystemerne til gudsriget på jorden.

Skellets skarphed mellem de fire dyrs liv og væsen og det samvittighedsfølte menneskeliv står tegnet i ordene: *"Gå bort fra mig, I forbandede."*

"Da så jeg," siger Daniel, *"til lyden af de formastelige ord, som hornet talte,"* (det lille horn med menneskeøjne, der underminerer det sidste og store dyrs sammenhold) *"jeg så, indtil dyret blev ihjelslaget,"* altså dels ved indre splid og dels i kamp med de tre foregående dyr, *"og dets krop lagt øde,"* det betyder dets væsen og samfund, *"og hengivet til at brændes i ilden."* Ilden er samvittighedens ild (følelsesstrøm), der udgår fra det nye samfund og gudslivet (stenen, der løsrives fra bjerget).

"Og de øvrige dyr, dem tog man" (ordet "man" betyder gudslivet) *"magten fra."* Dette er en følge af, at det uselviske åndsliv (livets salt) trækker sig ud af dyrenes selviske åndsliv og fornyer samfundslivet, *"og gav dem"* (dyrenes rester efter deres indbyrdes kampe) *"frist til at leve til tid og stund."* Ordene "at leve til tid og stund" siger os, at vel fører det nye samfund, der repræsenterer gudsriget, en åndelig forsvarskamp mod de åndeligt døende dyrs rester, men ingen legemlig kamp; de har og får lov at tilintetgøre sig selv ved indre økonomisk og åndelig strid; men tiden for deres endeligt

var kendt i gudslivet på Daniels tid, deraf ordene *"tid og stund."*

"Jeg så, og se," siger Daniel, *"der kom en på himlens skyer som Menneskenes Søn, han kom ind til den Gamle af Dage, og de førte ham frem for ham, og han"* (en som Menneskenes Søn) *"gav ham"* (Den Gamle af Dage) *"magt, ære og rige."* Magt, ære og rige er åndelig tale. Magten er guddomsmagten gennem ordet; thi den Gamle af Dage taler ikke af sit eget; men ordene, der gives ham, udgår fra en anden. Ære søger den Gamle af Dage ikke selv. Riget er de mennesker, der støtter sig til ham, og som han vejleder og lever for. Altså, fuldstændig modsat af, hvad mennesker forstår ved magt, ære og rige.

"Stammer og tungemål skulle tilbede ham." Tilbede ham er billedlig tale, at tilbede ham efter menneskelig forstand ville være afgudsdyrkelse. Ordet *"tilbede"* er derfor kun et udtryk for de tilsluttende tusinders taknemmelighed. Ordene *"stammer og tungemål"* siger os, at landenes skel vil slettes, uden at nogen egentlig taler derom, det sker ligesom automatisk som en følge af den ånd, der præger livet i gudsriget.

Synet: *"En som Menneskenes Søn på himlens skyer"* er direkte tale.

Den Gamle af Dage skal altså modtage et sådant syn, eller muligt have modtaget det, i så fald lever dette menneske jo iblandt os. Sammenholder vi nu Daniels syn med de fire dyrs liv og væsen i vor tid, kan den Gamle af Dage meget vel færdes iblandt os som et andet almindeligt menneske.

Daniels tale om en som Menneskenes Søn i sit syn giver os den forståelse, at gudslivet selv former, nu som forhen, de mennesker i sit eget væsen, hvor igennem det agter at tale, når tid er inde; dette vil altså sige, at et sådant menneske må være frigjort for alle dyrenes mennesketeorier. Det lever sit liv i gudslivet og får sine tanker derfra i den form og med det indhold, som dets samtid til nød kan modtage.

"Hans herredom er et evigt herredom," siger Daniel, *"som ikke forgår, og hans rige går ej til grunde."*

Ordet "*herredom*" er billedlig tale, der tager sigte på den Gamle af Dages ledende gerning. Ordene "*evigt herredom*" siger os, han vedbliver i sin mission efter sit legemes død, og således går hans rige (gerning) ikke til grunde, ej heller i menneskelivet.

Daniel fortsætter: "*Min ånd blev gennemboret i dens bolig.*"

Dette betyder, at Daniel, der selv var en frugt af gudslivet og levede som en ener blandt sin samtids strenge selviske åndsliv (altså i det første dyrs liv), føler sig som gennemboret af det væsen, der vil udfolde sig. Ordet "*gennemboret*" viser os, han føler strengheden og sikkerheden i det, han ser; det knuste som med et åndedrag al mennesketvivl i hans åndsliv. Han siger videre: "*Mit hoveds syner forfærdede mig,*" det er de ulykker, han ser, dyrene i deres tid og i deres undergang vil påføre menneskelivet, indtil den Gamle af Dages tid.

Daniel ser på én gang disse dyrs egne indre kampe, dernæst deres kamp mod hverandre og de midler, de anvender: krige, diplomati (dvs.: tie om sandheden eller sige sandheden indsvøbt i sofisme) og direkte løgne. Følgerne af denne åndelige abnormitet, der var nødvendig for "*dyrenes*" liv og væsen, så Daniel i et eneste syn, deraf ordene: "*Min ånd blev gennemboret, mine syner forfærdede mig.*"

Hvis Daniel havde ejet tankebevidsthedens udviklingstrin om det sete, ville han have forstået og ikke være blevet forfærdet. Han ville se, at hver ting vokser ud af og består ved sin modsætning, og at menneskelivet måtte vandre gennem ufreden for at nå til freden; i så fald kunne dyrenes handlinger og deres følger ikke have forfærdet ham. At gudslivet til Daniel på den tid har kunnet give et så klart billede af vor tid, må bekræfte, at ordene "*I min faders hus er der mange boliger,*" er rigtige og uden lignelse; ved hus må vi forstå universet, boliger er kloder; altså er der kloder, der er langt mere udviklede end vor jord i åndelig renhed og fuldkommenhed. Den dag vil komme, da solen med sine kloder er udviklings- og evighedsbeviset.

Forstår vi nu, at allerede blandt os mennesker, kan tanker og følelser veksles (overføres) mellem individer, der i åndelig henseende er samhörige, endda uden hensyn til tid, rum og afstand (lig radio), må dette være langt mere udviklet i det modne og frigjorte gudsliv. Deraf må fremgå, at de frigjorte i Gud må have levet deres menneskeliv om ikke på vor jord, så på en anden klode. Deraf må fremgå, som Daniels syn med flere viser, at de taler ud fra et guddommeligt klart kendskab til det groende menneskelivs åndelige udviklingsproces (lig en gartners kendskab til sine planters vækst) – så klart, at de endog forudser det selviske åndslivs groetid og endeligt, som om dets tid var aftalt i timer. Selvfølgelig kan der også forudsiges, hvilken tid, der kommer efter det selviske menneskelivs groetid.

Det groende menneskeliv, åndeligt set, viser med stor styrke, at det er groende derved, at alle profeterne (ikke Jesus) var følelsesbetonede i tro uden tankens bevidsthed; dette fremgår af deres følelsesbetonede talemåder i skriften.

Jesus derimod var udviklet fra tro til viden; han sagde: *"Intet er skjult, som jo dog skal åbenbares,"* dermed fastslog han det menneskelige tankelivs udvikling, eftersom det udvikles, skal det skjulte ved Helligåndens hjælp blive forklaret.

Da gudslivet udvikler sig – eller om man vil – formerer sig fra menneskelivet, vil gudslivet selvfølgelig ikke tilintetgøre sit eget ophav, derfor omhandler skriften i overvejende grad menneskelivets udviklingsproces.

For at kunne virke (være til nytte) i gudslivet er tankelivets udvikling allerede i menneskelivet en hovedsag. Om det udvikler sig i selvisk eller uselvisk åndsretning er en sag for sig.

Da tankelivet er en udviklingsproces, er alt, hvad der sker, og hvad vi ser, derfor rigtigt i sin tid, om vi forstår det således, er en sag for sig.

Når vi først til at forstå åndslivet ret, da undgår vi ikke at elske det og handle derefter, da er det selviske åndsliv ikke længere nødvendigt. Det dør da bort, som Daniels syn viser os, og fred i og med åndelig forståelse indtræder på jorden. Da

bliver det (modsat af dyrenes liv) kærligheden til livet, der danner drivkraften for tankelivets videre udvikling.

Gud tilintetgør ikke sit eget, men udvikler det.

"Da nærmede jeg mig en af dem, som stod hos," (det er en åndsperson, der stod hos ham under synet), siger Daniel videre, *"og bad om sikker underretning."* Og han forklarede Daniel betydningen med de ord: *"Disse store dyr, som er fire, betyder, at fire konger skal opstå af jorden."* Ordet "konge" er billedlig tale og betyder et menneske, der hersker over noget eller andre, f.eks. er et menneske konge over sig selv, hvis det kan beherske sig selv, altså styre sit følelsesliv.

Konge er også den, der fra åndslivet modtager et ideal og publicerer dette; hans rige er de, der slutter sig til hans ideal, de danner en helhed, et "rige". Se afsnittet "Natur ikke Under" i *Den Ukendte*⁵. Her ser vi en konge med sit rige i åndslivet. Jesus var jo også en konge, men hans rige var ikke af denne verden.

Således kan f.eks. Adam Smith være en konge for det første dyr, Karl Marx for det andet, Mussolini for det tredje og Lenin for det fjerde; deres rige er deres tilhængere blandt mængden.

Daniel siger videre: *"Men den Højestes hellige skal modtage riget og besidde det evindeligt."*

Blandt de teorier, som de fire dyr bruger over for mængden for at underbygge deres egen eksistens og nå deres selviske mål i størst mulig ro, er nogle så gode, at de oparbejder et tankeliv hos de uselviske gode troende, der da bliver livets salt i dyrenes liv, og gør de uselviske tjenlige for gudsriget, mens de fire dyrs væsen og handlinger på den anden side skaber så kraftige eksempler for deres egen umoral, at dette til slut danner en afgrund så dyb mellem dem, der kan indgå i gudsriget, og dem selv, så den skiller det selviske og det uselviske åndsliv i evighed.

---

⁵ S. 61 i udgaven af 1932 og s. 60 i udgaven af 2012.

De fire dyrs liv er altså dybest set en udviklingsproces, der har gudsriget til følge, så snart de har skrevet deres eget kapitel til ende.

Den Højstes hellige modtager riget; dette sker ved, at de uselviske samles, og til den tid er de erfarne i og mættet af dyrenes løgne; man kan sige: De har fået menneskeforstand. De kaster da alle det selviske åndslivs teorier af sig, går ind til selve gudslivet og lader Helligånden tale til sig gennem det, der kaldes samvittigheden, og lader sig lede i al sin færd på denne måde.

Andet sted er det sagt med de ord: *"Gud tager bolig blandt menneskene,"* hvad jo da også er korrekt.

Dybest set vokser altså gudsriget ud af dyrenes liv; livsudviklingen siger os: Når disse har "født", må de dø.

Daniel bad da om en forklaring angående det fjerde dyr, der var forskelligt fra de andre, meget frygteligt, havde tænder af jern og kløer af kobber, og det åd og knuste og nedtrådte det øvrige med sine fødder. Det *"skal æde al jorden, tærse og knuse den,"* blev der sagt.

Bedre karakteristik kan vel ikke gives af den nuværende selviske kommunismes ånd og væsen over for de dyr, der føder den som en følge af deres væsen.

De ti horn kaldes i forklaringen 10 konger. De ti konger er de ti førere for de før nævnte ti horn, hvert horn er et ideal hver med sin fører (konge).

Der forklares videre om de ti horn og det andet, der skød op iblandt dem og havde øjne og en mund, der talte formasteligt: *"Af udseende var det større end dets jævnning,"* og *"Dette horn førte krig mod de hellige og overvandt dem."*

Et virkeligt naturligt troende menneske kan ikke have ordet "hellig", som det bruges i menneskemund hæftet på sig; for dét er kun én hellig, den Gud, det tjener. Den, der smykker sig med ordet hellig, vil et sådant menneske føle afsky for.

De hellige, der overvandt, er derfor dem, der smykker sig med dette ord i de menneskelige religioner og sekter; disse religioner og sekter med deres menneskeguder tilintetgøres.

Menneskelivet står da på det stade, der i skriften kaldes *"det tomme kar"*; da kommer den Gamle af Dage, og livet vender.

"Og dommen blev givet", siges der videre, *"den Højestes hellige."* Den Højeste er Gud, hans hellige er Helligånden, der gennem samvittigheden taler til det enkelte menneske ved følelsers og tankers overføring.

Og videre siges der: *"Og tiden kom, da de hellige tog riget i besiddelse."*

De hellige er igen her Helligånden, en ånd for hvert menneske, der igennem samvittigheden leder dette. Hellig er kun den, der er fuldkommen. Mennesket er virkelig ikke helligt åndeligt set, hvad det så end tror om sig selv.

"Og dommen blev givet den Højestes hellige," altså Helligånden. I ordet *"dommen"* ligger, at Helligånden nu gennem mennesket sætter skel mellem fortid og fremtid derved, at det selviske åndsliv som hidtil får lov til at ordne sine egne sager, mens det uselviske åndsliv trækker sig ud af - lad os sige - dyrenes indre og samler sig i eget samfund, hvor det da som før antydte lader sig individuelt lede af Helligånden både i legemligt og åndeligt behov.

Det ene horn, der skyder op mellem de ti, skal endog tale mod den Højeste, altså mod troen på en Gud og mod de ord og den ånd, der udgår fra den Gamle af Dage og de bøger, han oplader. Det *"vil undertrykke den Højestes hellige og tænke på at forandre tider og lov."* At ville forandre tider og lov er ikke det samme som at kunne. Hornet når kun at vise sin vilje, det når ikke helt sit mål.

"Og de" (altså den Højestes hellige) *"skal gives i hans hånd indtil én tid, tider og en halv tid!"*

Ordene Højestes hellige må her ses i datidens mest følelsesbetonede - lad os sige - åndelige barnetro uden tankens søgende lys.

Når mennesket når til at se tingenes væsen gennem den forstående tanke, nævnes tingene med mere jævne ord i forhold til deres væsen.

Den i tanken frigjorte læser vil føle profeternes følelsesbetonede ofte svulstige talemåder lærerige og interessante sammenholdt med Jesu jævne naturlige ord, der med tankens viden på en velgørende måde sætter tingene på deres rette plads, vi kan godt sige til velsignelse for dem, der søger en naturlig forståelse af livet, samtidig med, at vi også deri ser et bevis for, at tankelivet udvikler sig.

Ordene, "*skal gives i hans hånd indtil én tid, tider og en halv tid,*" viser os, at når dette horn, der i forklaringen kaldes konge, ser virkningen af den Gamle af Dages ord iblandt folket, vil han ræddes for sit eget riges undergang, da skal han med magt søge at standse denne lære, og det vil ske i en tid, der betegnes ved en halv tid; men samtidig skal han stride for at reformere de tre af de ti horn; og dette skal han nå. Til den tid har den Gamle af Dage igen magten over sin virken, og det ene horn vil da blive knust under sine gerningers vægt. Dette horn repræsenterer den sidste og den højeste åndelige kamp imod sandheden i dyrenes liv. Da sandhedens gennembrud ved den Gamle af Dage er sat til 1290 dage (kap. 12, v. 11),⁶ kan den tid (en halv tid), dette horn har til at standse sandhedens udvikling i, højst dreje sig om en tid af de 1290 dage. Fra dette horns endeligt skiller livet hurtigt, i skarer går de uselviske over til den Gamle af Dage, og døden gør rig høst i dyrenes liv.

Her angår ordene: "*Én tid, tider og en halv tid*" det uselviske åndsliv udvikling, hvorimod de samme ord i udlægningen af 1936 særligt angår den materielle udvikling.

Én tid er tiden til Jesus.

De sekter og religioner, der dannes uden for og ud af hans lære, skal hver for sig have sin tid, derfor ordet "*tider*"; thi det er åndeligt set nødvendigt, at hver af disse menneskesekter skriver sit eget kapitel til ende, for at de derved kan belære mennesket i gudsriget om deres forstandsmæssige unatur.

---

⁶ v. 11: "*Fra den tid, den daglige tjeneste afskaffes og fordærveren opstiller vederstyggeligheden, er der 1000 og 290 dage.*"

En halv tid er den tid, det selviske åndsliv ved det store horn angriber den Gamle af Dage, der taler ved Den Sandhedens Ånd. Men da der kun er ansat 1290 dage til at bringe sandheden på ret køl i, er den halve tid kun kort.

"Retten bliver sat." dette er et møde, hvor de uselviske vedtager at danne deres eget økonomiske menneskesamfund. Tiden er da kommen. Skellet er sat. Det selviske åndsliv dør da hurtigt, mens det nye vokser og omdanner jorden til gudsriget.

"Her ender ordet," siger Daniel, *"mine tanker forfærdede mig, og jeg skiftede farve."*

De, der kan se særlig det fjerde dyrs magt og voldsomhed, får en anelse om det sammenhold og dermed den fremdrift, der vil blive i gudsriget, fremkaldt af de lidelser og den uforstand, der hidtil har præget dyrenes liv.

Men de, der kender åndslivet, vil da sige: Nu er det selviske åndslivs mission endt, lad os nu blive i Gud og holde vort liv og samfund rent med vort liv som indsats, at ikke mere en sådan plage skal komme over os og vore børn, og dette skal ske og kan kun ske til fuldkommenhed ved Helligåndens hjælp.

Slutning

Da gudslivet selv er den modne frugt af klodernes liv, der gror, er det på grund af sin modenhed ensrettet i åndelig renhed (følelseslivet), og trods forskellen i individuelt tankeliv er det dog ensrettet også deri ved samvittighedens (gudsstemmens) virken i individet.

Da Gud er i alt og gror ud af alt, er også skabelsens livsteknik ens i alt liv. Mennesket kan derfor læse sin egen og sit samfunds livsvækst i det øvrige livs væren og vækst (kaldet livets bog), deraf Jesu lignelser.

F.eks.: Ligesom planten har sin grotid, før dens frugter modnes, og i den tid angribes af sygdomme, der fjerner det svage og gør livskraften enkel, sund og stærk i sit væsen,

således har også menneskesamfundet sin grotid, før det modnes i gudsriget på jorden. I gudsriget vil man derfor ikke se på fortiden som noget, man med rette kan vredes over eller hade ej heller dømme, men i tankens lys vil man forstå dyrenes tid som menneskesamfundets grotid. Deraf ordene:

"Fader, tilgiv dem; thi de ved ikke, hvad de gør."

Indledning til Udlæggelsen af 1936

Daniels bog, hvis 7. kapitel blev udlagt i august 1934, er nu i december 1936 yderligere åbnet for mig, hvad det selviske åndslivs udvikling og endeligt angår.

Vor tidsånd har skrevet sit eget motto, - der er flere alle i samme ånd. Jeg nævner et: Spis og drik og vær glad, efter os kommer syndfloden. Dette er efterlevet så "godt", at det nu ikke kan blive "bedre".

Ved at læse Daniels syner træffer man ordet konge, men ordet konge er her billedlig tale. Fra åndslivet regnes en konge ikke for mere end et hvilket som helst andet menneske; Jesus var f.eks. jødernes konge ved det tankeliv, han var i stand til at give sine medmennesker. For at blive i billedet kan vi sige, at hans undersætter er dem, der tror på ham. Set fra det åndelige var Karl Marx ligeledes en konge osv., hans undersætter var og er selviske, derfor blev de til det andet dyr, socialismen. Da dette ikke kan høste den sæd, det selv har sået, føder det det fjerde dyr, kommunismen. Hvis disse bevægelser havde været uselviske, ville de ikke have været betegnet ved ordet dyr.

Daniels syn beskrevet i kapitel 8

1. I kong Belsasars tredje regeringsår viste der sig et syn for mig, Daniel, efter det, som havde vist sig for mig i begyndelsen.

2. Jeg så i synet, og det skete som jeg så, at jeg var på slottet i Susan i landskabet Elam, og jeg så i synet, at jeg var ved floden Ulaj.

3. Jeg opløftede mine øjne og så, og se en vædder, der stod mod floden, den havde to horn; hornene var høje, men det ene højere end det andet, og det højeste voksede sidst op.

4. Jeg så vædderen støde mod vest, nord og syd; intet dyr kunne stå for dens åsyn, og ingen kunne redde af dens vold, den handlede efter sit tykke og gjorde store ting.

5. Jeg gav agt, og se, der kom en gedebuk fra vesten hen over hele jorden, men den berørte ikke jorden; og samme buk havde et anseligt horn imellem sine øjne;

6. og den kom til vædderen med de to horn, som jeg havde set stående mod floden, og han rendte mod ham med sin heftige kraft.

7. Jeg så ham komme til vædderen, han var hård ved ham, han slog vædderen, brækkede begge hans horn, og der var ingen kraft i vædderen til at stå ham imod; han slog ham til jorden, han stampede på ham og der var ingen, som kunne frelse vædderen af hans vold;

8. og gedebukken gjorde overordentlig store ting, men som han var i sin styrke, blev det store horn brækket, og der voksede fire andre frem i stedet for det, mod himlens fire vinde;

9. og fra et af dem skød der et horn frem af det små, men det blev for øvrigt stort mod syd og øst og det yndige land;

10. det voksede op mod himlens hær, kastede nogle af denne hær og af stjernerne til jorden, og trådte dem ned;

11. det voksede mod hærens fyrste, det daglige offer blev borttaget af det, og hans hellige bolig nedkastet.

12. Hæren blev hengiven med det daglige offer ved overtrædelse, det kastede sandhed til jorden, det gjorde det og havde lykken med sig.

13. Derpå hørte jeg en hellig tale, og en hellig sagde til én der talte: Hvor længe skal det vare med synet om det daglige offer og den ødelæggende overtrædelse, at både helligdommen og hæren overgives til at nedtrædes.

14. Da sagde han til mig; indtil 2.300 aftener og morgener, så skal helligdommen retfærdiggøres.

15. Da jeg, Daniel, så synet, bad jeg om forstand derpå, og se, der stod en hos mig af udseende som en mand;

16. og jeg hørte en menneskerøst mellem Ulaj, han råbte og sagde: Gabriel! Giv denne mand forstand på synet.

17. Så kom han hen hvor jeg stod, men da han kom, blev jeg forfærdet og faldt på mit ansigt; men han sagde til mig:

Forstå menneskesøn, at synet gælder endens tid.

18. Da han talte til mig, faldt jeg i afmagt på mit ansigt til jorden, men han rørte ved mig og stillede mig, hvor jeg havde stået;

19. og han sagde: *Se! Jeg lader dig vide, hvad der skal ske i vredens sidste tid; thi det gælder endens tid.*

20. Vædderen, som du så med de to horn, er kongerne i Medien og Persien;

21. Den lodne buk er Grækerkongen, og det store horn mellem hans øjne er den første konge;

22. at det blev brækket og der kom fire i stedet for, er, at der af et folk skal opstå fire riger, men ikke med hans kraft;

23. og i deres riges sidste tid, når overtræderne har fyldt målet, skal der opstå en ublu og rænkefuld konge;

21. hans magt er stærk, dog er det ikke ved hans egen kraft, at han skal anrette vidunderlig ødelæggelse, have lykken med sig og udrette det; han skal ødelægge mægtige og de helliges folk;

25. ved hans kløgt skal svig lykkes i hans hånd, i sit hjerte hovmoder han sig, mange ødelægger han i tryghed, og han står mod fyrsternes fyrste, men han skal knækkes uden hånd.

26. Synet angående aftenne og morgenerne, som er sagt, er sandhed, men forsegl du synet, thi det angår mange dage.

27. Men jeg, Daniel, var mat og blev syg nogle dage; men så stod jeg op og udførte kongens tjeneste; jeg var i forfærdelse over synet, men ingen mærkede det.

Udlæggelsen:

3. v. Vædderen er den ånd, i hvilket det gamle præsteskab og krigerne regerede. At den står på jorden, er tegnet på dens kødelige materialisme. Det horn, der voksede først, var den tids præsteskab, ud af dette voksede konger og krigere frem, og krigernes horn blev større end det første; thi disse nåede endog til at regere over præstesketet. Trods disse to horns stadige indbyrdes stridigheder kunne det ene horn dog ikke undvære det andet, fordi deres ideal var at regere over og leve

på det arbejdende folks bekostning, således også den dag i dag, selv om det nu sker under mere afslebne former. Vædderen stangede til tre sider, den stod nemlig selv i Østen, stangede altså over alt, så langt dens magt nåede, og intet menneske kunne stå for dens ansigt.

Den lodne buk fra vesten er datidens græske fællesføjte åndskultur, der lig en konge regerede over folket, nemlig dets guder, kunstværker, filosofi, driftighed, sport, teater, byggestil m.m., den var mere åndelig ideel end vædderen i Østen, deraf den billedlige sætning: "Den rørte ikke ved jorden," ganske modsat vædderens samtidige væsen, der ikke rakte stort længere end til det individuelle syn på værdier, den enkelte magthaver havde for øje. Den nedtrådte ganske vædderens kultur og satte sin egen i stedet, blev derved en læremester især for det øvrige vesten, der dog aldrig nåede den kraft i idealer som datidens græske.

Denne græske kultur er det store horn, der blev sønderbrudt, hvilket vi jo nu kender.

21. v. Det store horn var den græske kultur, derfor folkets første konge, dette åndsliv avlede den lodne buk, kongen, krigsmagten, der nedtrådte vædderen.

22. v. Efter at dette horn blev sønderbrudt, voksede ud af bukkens aktive åndsliv den nu moderne industri frem. Der ud af opvoksede de fire anseelige horn, der er de fire kongeriger af folket. Dette er de fire dyr, vi træffer i 7. kap., der blev udlagt i 1934.

Den gamle skøge⁷, der var før vædderens og bukkens tid, begyndte da at få organisationer; der ud af fødtes adel og gejstlighed, som vi nu kender dem. Ånden var forud, men her begyndte den at udvikle sig organisatorisk. Nu finder vi tillige denne ånd organiseret i monopoler, fagforeninger, industri, handel og penge, så den nu lig en blæksprutte indklammer alt i sine fangarme og derved bestemmer over menneskenes ernæringsforhold, deres bolig, klæder og hvorledes de må

---

⁷ Se Johannes' Åbenbaring, kap. 17.

tænke, alt vendt til fordel for den materielle udsagningsproces, der er en mægtig blæksprutte værdig.

Denne blæksprutte kaldet den gamle skøge fødte ved sit væsen socialismen, dernæst fascismen og nu kommunismen, altså moderen med sine tre unger – de fire dyr (riger) opstået af folket.

Med ordet gejstlighed skal forstås standen i sin helhed; denne stand frigør sig som bekendt for dem; der redeligt søger og taler sandhed uden hensyn til egen personlig vinding i penge eller anseelse.

Da disse giver for intet, hvad de føler at have fået for intet, bliver de en fare for præsteskabet som stand, og dette føler denne alt for vel som den største fare for sin økonomiske samfundsmæssige eksistens;⁸ idet den helt vel indser, at fik menneskene et sandhedsfølt, naturligt guddommeligt livssyn, ville deraf følge, at de blev hverandres præster som forudsagt i åbenbaringen. Gejstligheden som stand ville ingen mere søge, derfor endnu mindre ernære. Dette er årsagen til, at gejstligheden altid har søgt at uskadeliggøre disse sandhedens apostle, selv om det skulle ske ved mord.⁹ De mord, præsteskabet til den side har på sin samvittighed, er i antal kun ringe imod den mængde mord, det ved sin indflydelse på statsmænd og statsstyre gennem tiderne er medskyldig i ved at råde til krige og velsigne våben. Historien skjuler ikke, at gejstlighedens råd til krig står i forhold til den religiøs-økonomiske vinding, den forudser at få, hvor en krig kan vindes over et anderledes tænkende folk.

Dette fører f.eks. tanken hen på en nulevende biskop, der skal have haft afgørende indflydelse på sit lands nu afdøde konge og kejsers regeringshandling og samtidig praktiserede sin kristendom ved at være storaktionær i sit lands mægtige krigsindustri. At ingen røst er hørt imod en sådan biskops

---

⁸ Historien bekræfter dette, uden at vi behøver at nævne Jesus.

⁹ Jesus og historien er vidner.

handlinger viser, hvor fast de religiøse mennesker er indsnørede som mumier i deres åndelige båse.

Således fostrer gejstligheden selv slangen ved sin egen barm, ved den skaber den selv det låg, der er dannet af ringeagt og had blandt dem, der kan tænke, og som til slut, når timen er inde, for evigt skal dække over den grav, hvori den skal hvile sammen med den gud, den tjente, nemlig det selviske åndslivs statsinstitutioner og love.

Et folk hvor samvittigheden er den ledende i følelses- og tankeliv har ikke det lovmageri behov, vi er vidne til, det bærer loven i sit indre og efterlever den.

Englen taler til Daniel, Kapitel 11 og 12

Kap. 11, v.31. En stridsmagt af ham skal stå frem og vanære helligdommen, den befæstede borg, de skal afskaffe den stadige tjeneste og opstille fordærverens vederstyggelighed.

Kap. 12, v. 7. og jeg [Daniel] hørte manden, som var iført de linnede klæder, som stod over flodens vande, opløfte sin højre og venstre hånd mod himlen og sværge ved ham, som lever evindelig: "Indtil en tid, tider og en halv, og når adspredelsen af det hellige folks magt er fuldkommet, så skal alle disse ting opfyldes".

Kap. 12, v. 11: Fra den tid, den stadige tjeneste afskaffes og fordærveren opstiller vederstyggeligheden, er der 1000 og 290 dage.

Kap. 12, v. 12: Salig er den som venter og når 1335 dage.

Udlæggelsen

Den daglige tjeneste, der omtales i Daniels 11. kapitel, vers 31, og 12. kapitel vers 11, som skal ødelægges på grund af overtrædelsen skal forstås således: Den daglige tjeneste er den så kaldte gudstjeneste.

Ordene "den befæstede borg" sigter særligt til romersk- og græskkatolsk, men det rummer alle religioner, sekter og ensidige idealer, da disse binder deres menigheders tankeliv i bånd ved at foreskrive dem en bestemt form for tænkning i deres tro. Uden for dette åndelige båndehylster, der danner en ramme om de tanker, der tillades den troende at have, tør disse tankeimprægnede troende af frygt for deres salighed ikke lade deres sandhedssøgende tanke færdes. Således bliver disse bånderammer en hindring for den Helligånds virken gennem samvittighederne på menneskenes åndelige liv.

Disse troende båndemumier er derfor det bedste materiale til soldater, politi og anden vagttjeneste for det ugudelige selviske åndslivs love og statsvæsen, derved kan dette holde sit samfunds umoral gående så længe, at det totalt rådner op indvendigt fra både åndeligt, legemligt og materielt.

Såvel historien som bibelen viser os, at alle samfund, der lader sig lede til at dyrke en gud, der ikke besidder den evige livskraft i sig, må følge deres afgud i graven. Dette afguderi har nu bredt sig, så menneskelivets ager er moden til høst ifølge Daniels syn.

12. kapitel, vers 7 (sidste punktum) siger: *"Når det hellige folks magt (den døende tidsånd med sit præstevæsen, sine religioner og sekter) fuldstændig er knust, skal alle disse ting fuldendes."*

Da disse udelukkende virker i det følelsesbetonede og ligesom ræddes for den samvittighedsledede tankes søgende lys, har de ingen åndelig bærekraft i massemodgang.

Læg mærke til det russiske og nu det spanske rige og se, hvor hurtigt det religiøse lader sig ødelægge ved revolution.

Gejstlighedens forklaring om Jesus er i en uhyggelig uoverensstemmelse med hans egne ord om sig selv. Alle

menneskelige vejledere, der viger udenfor eller tillægger Jesu ord en betydning, de ikke har, hører ind under betegnelsen "falske profeter", disse hører igen ind under den ødelæggelse, der er nævnt her i 12. kapitel vers 7. Som nævnt i udlæggelsen fra 1934, er denne ødelæggelse givet det fjerde dyr, kommunismen, i hænde, hvorved menneskelivet til slut føres ind i det åndelige forhold, der betegnes ved ordene "det tomme kar".

Den ny vin bliver da de forklaringer, som Jesus forudsiger vil blive givet ved Den Sandhedens Ånd. Han siger: "Han skal tage af mit og give eder", derpå skal han kendes ligesom et træ kendes på dets frugter. Den Sandhedens Ånd skal altså være i stand til ved et menneske at forklare Jesu ord i overensstemmelse med faderlivets natur og hele væsen, idet alt skal blive åbenbaret.

For at forstå, hvorledes dette vil ske, må vi kunne forstå Jesus, hvor han siger: "Talte jeg af mit eget, ville det ikke være sandt, men det jeg taler, giver faderen mig at sige."

Da følelser, intuitioner og tanker (alt åndeligt) kan overføres fra individ til individ, der har ærlig samfølelse med hinanden uden ord, må deraf fremgå, at ligesom gudslivet kunne overføre sine følelser og tanker til Jesus, der igen gav de modtagne tanker ord over for mennesker, vil det samme kunne gentage sig, når timen er inde, hvor Den Sandhedens Ånd skal omsætte Jesu og faderens tankeliv for mennesker.

Forstandige mennesker med en fri samvittigheds tanke må vel kunne indse, at før Den Sandhedens Ånd kan træde frem ved et menneske, må det gamle åndsliv, som nu omspænder jorden, og hvis ledelse er uvidenhed og løgn, først gå i sin grav eller, som det siges i 12. kapitel, vers 7, dets "magt fuldstændig knust"; dette vil som lovet ske forholdsvis hurtigt nu, da modenheden er fuldbåret.

Det selviske åndslivs undergang blev forudsagt i *Den Ukendte*, min anden rejse. Hvor jeg taler med min samvittighedsforbindelse på skibets dæk. Det var det russiske, der først forestod. Dette er nu sket, og det "tomme kar"

indtrådt der, men – den ny vin kan ikke gives der, før Ruslands mission som det fjerde dyr er endt.

Det russiske åndsliv har under kommunismen udviklet sig til det fjerde dyr med tilslutning i alle lande blandt alle folk og er nu verdens største militærmagt med alt i eget råmateriale til egne våbenfabrikker i eget land, hvis store samlede landområde giver det en sikkerhed i krig. Den dag, det folder sin krigsmagt ud mod de tre foregående dyr, vil der tilgå det en uendelig strøm af soldater fra alle tungemål på jorden. Det er ikke givet båssemennesker at forstå, hvad der da vil ske, disse vil i tillid til deres åndelige førere med "bind" for øjnene gå i deres fælles grav.

Jeg vil inderligt ønske for mennesket, at det måtte kunne se og forstå, hvad der vil ske, og på materiel vis forberede sig i tide, ikke ved penge, men ved jordens værdier. Se på Spanien, der kun er begyndelsen, og tænk så. Timen hvor det store bryder løs er meget nær. Den der til den tid dyrker sin jord har dog føde og hus.

Læs igen synet på bakken min anden rejse i *Den Ukendte*.¹⁰ Det store forfærdende mørke er, blev der sagt, livet som det leves derfor tilintetgørelsen, den vi nu står over for. Tilintetgørelsen standser, når menneskelivet vender sig til sin samvittighed i ærlig trang til at efterleve det, Jesus har sagt. Jesu ord er nu, men bliver til den tid endnu mere skellinjen mellem liv og død. Ordene, "endnu mere", vil sige, jo bedre man forstår Jesu ord, des større ansvar har man for at efterleve dem. Se i samme syn religionernes stilling, deri var menneskenes åndelige misvækst tegnet. Se lyshavet forude og betingelsen for at nå derind.

Dette syn underbygger, hvad Daniel så, og disse syner viser os, at gudslivet forud er kendt med menneskelivets åndelige udviklingsproces, og at det har en styrende hånd med såvel i det selviske som i det uselviske åndslivs udviklingsforhold styret gennem følelsers, intuitioners og tankers overføring i

---

¹⁰ 2. udg. s. 27; 3. udg. s. 24.

forhold til menneskets trang, evne og vilje. Mennesket har en guddommelig dvs. en fuldkommen fri vilje til at leve sit liv, som det vil, men – under eget ansvar. Det gode åndsliv har ikke ladet det mangle på vejledning for os. Ligesom vi har vor frihed til at gøre ondt eller godt som vi vil, således har også gudslivet frihed til kun at optage det gode åndsliv fra menneskelivet i sit samliv.

Målet med menneskelivet, hvorfra gudslivet formerer sig, er den frigjorte samvittighedsledede tanke, der i sin udvikling medfører trang til sand åndelig renhed.

Fra den dag det russiske rige (det fjerde dyr) folder sin krigsmagt ud mod de tre foregående og dog samtidige men nu forenede dyr, vil der ifølge kapitel 8 vers 13-14 gå 1150 dage, som vi mennesker regner med dage, altså omtrent samme varighed som den sidste verdenskrig.

Den forestående ødelæggelse vil blive langt større end vist i det forhen russiske rige; thi der var ikke andet at ødelægge end det åndsliv, der med sine godser regerede over folket gennem kejserhus, adel og gejstlighed, hvorimod de lande, der nu står for tur, har en industri og handel i unødvendig overmenneskelig målestok; tillige med er den ødelæggende magt som før nævnt nu organiseret i verdens største krigsmagt, hvorimod da den russiske udrensning indtrådte, var det bærende kun et socialistisk ideal med få førere uden våben og organisation.

Vor hjemlige kommunist Aksel Larsens kendte ord fra rigsdagen: "Det bliver ikke godt, før den sidste præst er hængt i den sidste storbondens tarme," lyder jo ikke kønt i de gode uselviske menneskers ører, i de selviskes vil de vække latter og had; men – set ud fra hvad vi allerede oplever og sammenholdt med selviskhedens væsen blot fra Jesu og til vor tid, er disse ord ikke helt ved siden af; men værre bliver de, når vi i profetierne finder denne trussel underbygget angående det selviske åndslivs væsen og endeligt; thi da får disse ord en klang som et profetisk varsel.

Efter de før nævnte 1150 dage, der er tiden for det store myrderi, der afslutter det selviske åndsliv, vil der opstå en åndelig kamp, hvor den "ny vin" vil blive forklaret. For denne kamp er der ifølge kapitel 12, vers 11, bestemt 1290 dage.

Denne kamps dage synes få i forhold til de ca. 2000 år, der er gået forud i løgnens og uvidenhedens tid; men – de, der har øje og øre for tankelivets udviklingsproces, vil vide, at samvittighederne længe har virket i menneskets følelses- og tankeliv, og at disses virken bliver klarere og stærkere for hver dag, der går; derved bearbejdes den åndelige jordbund for den ny vin. Dette er grunden til, at der kun er afsat de nævnte 1290 dage for denne åndelige kamp, der dog også for en del vil blive blodig, idet en del af dem, der strider sandhedens strid, vil blive myrdede lig andre før dem endog af mennesker, der tror at tjene deres gud derved, men – deres blod vil gøde samvittighedens ager, ligesom Jesu blod gav hans ord vægt.

Kapitel 12, vers 12 siger: "Salig er den, som bier og når til 1335 dage." dermed er sagt: Held dig, der er så fast i din tro og livsindsigt, at du i tro kan overleve den åndelige kamp, der fra løgnens side vil nå et raseriets højdepunkt i de nævnte 1290 dage, hvori som nævnt en del mord vil finde sted.

Det vil blive en kamp, hvori ordet er våbenet, og i hvilken der ikke gives pardon, idet det åndeligt og materielt set føles at gælde tilværelsen i begge lejre.

Kompromis om ordet og dets betydning som nu i det åndeligt døde og døende liv kan ikke finde sted.

Bag ved ordene i det 12. kapitel vers 12: "Salig er den, som bier og når til 1335 dage," står at læse: der skal ske noget meget betydeligt 45 dage efter kampen i de 1290 dage. Der sker nemlig det, at gudsriget fastlægges på jorden.

Al denne kamp kan lignedes ved en proper husmor, der i sin hovedrengøring skurer, skrubber og tørrer alt snavset af, fejrer det hele sammen og kaster det på ilden.

Derefter ser vi hende sætte sig hen for at pudse og polere det, der hører hende til, og som hun med hele sin sjæl freder om. Er arbejdet endt, står trætheden at læse i hendes

bevægelser. Hendes smil er vel træthedens smil, men det bærer beslutsomhedens, sikkerhedens, tilfredshedens og fredens præg i sig, og skønt hendes øjne bærer træthedens kendemærke om sig, så ser vi dog i dem sjælens lysende glæde over at kunne sætte sin egen velgørende renlighed i stedet for alt snavset.

Således er denne husmor billede på kampen, der føres, og på Sandhedens Ånds gerning og på deres gerning, der følger ham.

En proper husmor er tillige et eksempel for de mennesker, der ikke går uden om eller på akkord med snavset, men sætter hele deres sjæl og legemskraft ind på deres gerning for at give deres samfund, deres hjem og deres kære den lykke, det er at have bolig i en åndelig og materiel renhedens hygge.

Denne propre husmors gerning er tillige billede på den renselseskamp (de krige), der foregår i de 1150 dage, samt på den åndelige renselseskamp, der er ansat til 1290 dage.

Snavset er billede på de snart 2000 år, som vi har levet under løgnens og uvidenhedens førerskab. Trætheden, hun bærer til syne, er billede på den kraft, hvormed kampene for åndelig og materiel sundhed vil blive ført.

Hendes sjælsudtryk, smilet og øjnenes talende sprog vidner om, hvad hun venter sig efter rengøringen af det, der hører hende til, nemlig jorden med dens frugtbarhed, hendes og børnenes guddommeligt retmæssige eje frigjort for al selvsk spekulation.

Det, hun til slut pudser og polerer, er de få samlivsregler fra det gamle selviske samliv, der frigøres fra deres selviske tilsnit, så de bliver anvendelige i det ny liv, fordi de i rengjort stand ikke sårer den ledende samvittigheds følsomhed.

I kapitel 12, vers 7, siges: "Én tid, tider og en halv tid". Disse ord betegner, at der skal tid til udviklingen. Det højeste mål, som det styrende gudsliv har med menneskelivet, hvorfra det som sagt selv udvikler sig, er først tankelivets udvikling dernæst udvikling i uselvskhed, der medfører kærlighed til livet. Denne udvikling er hovedsagen for gudsriget

på jorden og for det individuelle gudsliv efter legemets død, derfor kan denne udvikling som ethvert andet udviklingsforhold ikke forud angives i dages tal, men den kan forklares i tegn, der viser os udviklingens modenhed til høst, som Jesus har forklaret det.

Når denne modenhed fuldkommen er indtrådt i det gamle af selviskhed døende åndsliv, griber gudslivet selv ind gennem følelser, intuitioner og tankers overføring til de selvisk styrende i dette liv for at forkorte tilintetgørelsens tid og derved redde så mange som muligt af dem, der egner sig for gudsriget på jorden. Da gudslivet selv er det styrende i tilintetgørelsens tid, kan denne tid angives i dages tal, der er som nævnt 1150 dage for slagteriet i krige, 1290 dage for sandhedens klaring, 45 dage som en stilhed, før de uselviske piskede dertil af begivenhedernes skumsprøjt træder sammen og indretter sig i et gudsrige på jorden.

Af disse grunde skal ordene "én tid, tider og en halv tid" forstås således: Det gamle åndsliv, der er tegnet i Kain, er uforanderligt selvisk i sig selv, har derfor sin egen tid én tid; men alle de retninger dette åndsliv føder såsom præsteskab, krigere, konger, fyrster, industri, handel, penge osv. er hver især en åndsretning for sig under det samlede hele, og da hver især udspringer fra noget primitivt, skal de hver især have en hel tid, da de er mange, samles de i ordet tider. Når disse har nået deres modenhed, nævnes til slut ordet en halv tid; det er slangen ved det selviske livs barm, kommunismen. Modsat de før nævnte retninger begynder den ikke sin udvikling fra det primitive, men henter sit tankeliv fra det bestående modne liv, hvis dyriske selviskhed fylder dens tankeliv med en retfærdsfølt harme, der giver den en for det øvrige liv ukendt kraft. Da den altid kan støtte sine ord ved at henvise til det gamle livs gerninger, vil den rive en mængde af de følelsesbetonede troende med sig. Og da tillige det russiske rige blev givet den i hænde, vil vi kunne forstå, den kun behøver en forholdsvis kort tid, en halv tid, for at nå den udvikling, der er en betingelse for dens mission.

Læg mærke til, at denne forklaring går i samme rækkefølge i hvilken ordene én tid, tider og en halv tid er nævnt.

Håber at dette må give andre nøglen til at læse biblen med en naturlig forståelse; thi mystik og unatur i lære og væsen udspringer fra menneskets selviske fantasi.

Et lille "trip" ind i gudsriget på jorden kan gøres med få ord.

Fælles for alle religioner og sekter, der alle tjener vor selviske tids styre er følgende lære: Gud er vor fader. Vi er hans børn.

Godt! Det tror jeg også, og min tro er ved syner og ved tankers overføring fra Helligånden forandret til viden. Se *Den Ukendte*¹¹

For vor tidsånd er det religiøse kun ord uden liv og uden ånd. Det ligger i, at den voksende tanke ikke i religionerne finder noget harmonisk forstandsmæssigt klogt at støtte sig til, derfor efterlever den ej heller det, den siger at tro på, er derfor åndeligt død eller døende.

I gudsriget, der kommer, er omtalte religiøse trosrammer, der spærrer for tankens samvittighedsledede søgen efter livets sandheder, fuldstændig knust, som sagt i 12. kapitel vers 7. Deraf følger: Ved Helligåndens tale til mennesket gennem samvittigheden vil det hurtigt ved tvivl med trang til sandhed lære livet forstandsmæssigt at kende, da vil ordet blive liv og blive ånd!

Dette vil f.eks. føre til følgende tanker.

Er gudslivet vor fader, da må det jo væsentligt ligge i det åndelige, og så må det jo være fordi det liv, der er vor åndelige fader, er langt, langt, langt ældre end vi, der nu lever på jorden; men så er det jo også rigtigt nok, at vi er dette livs åndelige børn, der fødes og udvikles i dyriske legemer; men – så må det jo også være rigtigt, hvad de utallige religioner og sekter lærer, nemlig, at hvis vi arter os vel og "gør min faders vilje", som Jesus siger, vil vi frigjort fra vort legeme lig

---

¹¹ "Samvittigheden", 2. udgave s. 17-18, 3. udgave s. 13-15.

sommerfuglen fra sin larve indgå i vor åndelige faders gode samliv. Den logiske følge heraf vil blive den opfattelse, at gudslivet formerer sig ved menneskelivet. Ja vel, men – så er jo menneskelivet faderlivets moder.

Den dag disse tanker bliver liv og ånd for menneskene i gudsriget på jorden, vil samvittighedens følsomhed give disse mennesker uselvsk herredømme over deres åndelige liv, følelser og tanker, hvorefter menneskelivet udelukkende handler. For kønsdriftens vedkommende, der nu er en dominerende faktor, vil dette medføre, at den føles og forstås som en hellig gave, der ikke tåler misbrug. Der vil med forfærdelse blive tænkt tilbage på den tid, hvor mennesker skrev love, lyssky bøger, komedier og sange m.m., hvor der gaves anvisning på alt, hvad der var åndeligt nedbrydende, lyssky og slet, derved blev den gjort til en skam, så ordentlige mennesker dårligt kunne tale om den. I det ny liv, hvor mennesket ved sin samvittighed hersker over den, vil det også med renhed kunne tale om den, og barnet vil lære at forstå den, mens det har sindets renhed, og før det udvikler sig ind i den, derved fjernes vor tids lysskyhed om den. Lærere, forældre og børn og ungdommen indbyrdes vil da med agtelse i sjælsrenhed kunne tale om den, som der tales om det øvrige livs befrugtningforhold. Det vil føles som noget agtværdigt og rent, hvorved vi tjener livet, vi elsker, føler og lever for. Forplantning vil derfor ikke finde sted, uden hvor der er en fælles aftalt modenhed til stede, og hvor følgerne deraf kan modtages med glæde.

På det materielle område vil der ske en lignende omformning.

Den militære ånd vil blive omdannet til at tjene legemets udvikling (ved gymnastik og naturlig sport), freden i samfundene og ungdommens udvandring til fremmede egne med støtte fra hjemmene, indtil hele jorden er beboet i hjemmenes ånd.

Den nu kendte industri og handel, der virker gennem adelens, militærets og gejstlighedens ånd med selviske pengeinstitutter, vil fuldstændig forsvinde.

Menneskene vil indrette sig i små samfund, der hver især vil sørge for egne retsforhold, deres børn, samt syge og gamle. Disse små samfund vil igen samvirke for fælles sikkerhed og fremdrift.

De vil udvikle sig i forhold til jordens frugtbarhed og med den som fundament. De vil selv tilberede alt for legemets behov støttende sig til teknikkens bedste opfindelser og veksle deres overflod imellem sig i forhold til emnets produktionspris uden den nu kendte selviske handelsgevinst. De vil, belært af erfaringerne fra det gamle liv, der nu er knust, med hele deres sjæls energi våge over, at dette sker således, vel vidende at alt samvittighedsfølt arbejde er den bedste drivkraft for tanke- livets naturlige udvikling. Dette medfører tillige den bedste åndelige sundhed, men – betingelsen derfor er samvittighedsfølt redelighed fra alle sider angående arbejdets frugter.

Endvidere vil dette have til følge, at jødespørgsmålet er løst; thi jøderne kan ikke mere ernære sig ved selvisk spekulation i værdierne, da dette for alle vil være aldeles udelukket. Deres profetiske endeligt er dermed inde.

Landenes grænser, der nu er så stort et emne, vil ikke være mere, men menneskene vil glæde sig ved hverandres tungemål, klædedragt og livsvaner. Et ensartet møntsystem (værdimåler) vil her blive muligt med det produktive som møntfod.

De unge vil i en tid af deres ungdom skiftes mellem samfundene. Dette medfører blandt andet, at de enten tager bolig i et fremmed samfund eller vender tilbage til deres fødehjem. Følgerne deraf for sundhed og fremdrift kan vel nok tænkes.

Et menneske, der ikke kan styre sit følelsesliv i overensstemmelse med sit hjemsteds fælles samvittigheds følsomhed, vil blive fjernet og er samtidig udelukket fra andre samfundshjem, så længe det er selvisk. Men – da dette vil

være kendt fra den tidligste ungdom og følt som ret, som noget ufravigeligt, vil det hvile lig tordenluft over de let bevægelige følelsesbetonede individer og tvinge dem til naturlig tænkning, uden at dette dog vil nedstemme deres glæde ved livet.